

Kontaktperson

Enligt sändlista

Avdelningen för Natur och vatten

Naturskyddsenheten

Sanna Persson

010 - 224 10 00 (vxl)

skane@lansstyrelsen.se

Bildande av naturreservatet Severtorp i Båstads kommun

Länsstyrelsens beslut

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) förklarar Länsstyrelsen det område som anges med kraftig svart punktstreckad linje på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat. Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Naturreservatets gränser ska märkas ut i fält enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet ska de föreskrifter gälla, som anges nedan med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken mm.

I enlighet med 3 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan, bilaga 3.

Med stöd av 7 kap. 7 § första stycket miljöbalken, upphäver Länsstyrelsen sitt beslut den 13 mars 1972 (Dnr. 11.126-242-71) i den del som avser förordnande om landskapsbildskydd enligt 19 § naturvårdslagen och som motsvarar det nya naturreservatets yta. Upphävandet gäller först när detta beslut vinner laga kraft.

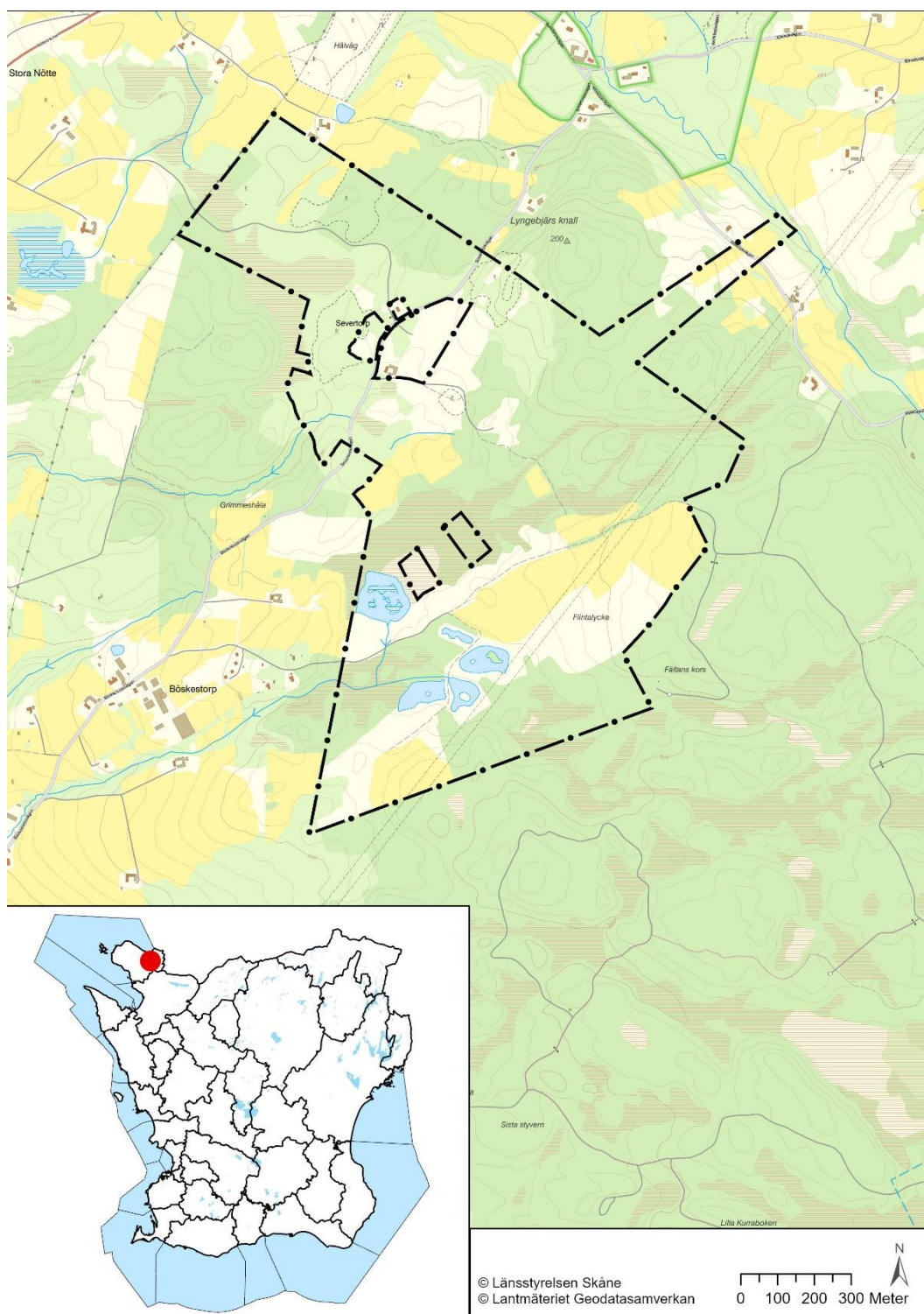

Fig. 1. Naturreseptet är markerat med svart punktstreckad linje på fastighetskartan.

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Severtorp
Kommun	Båstad
Natura 2000-ID	-
NVR/DOS-ID ¹	1115283
Gränser	Området begränsas av mitten av svart punktstreckad linje på till detta beslut bifogad karta (bilaga 1)
Fastigheter	Severtorp 3:2, Killeröd 11:20, Severtorp S:2, Killeröd S:3, Killeröd S:4, Severtorp S:1, Salomonhög S:1, Salomonhög S:3, Salomonhög S:4
Markägarkategori	Statlig, enskild
Läge	3,5 km NO om Grevie kyrka
Centralpunkt	E: 366320 N: 6251646 (SWEREF99 TM)
Naturgeografisk region	8 – NO Skånes skogslandskap
Typindelning enligt vatten- direktivet:	5 - Södra Hallands och norra Öresunds kustvatten
Vattenförekomst (HID) ² :	SE625674-131386
Gemensamhetsanl.	1278>Bösketorp>GA:1 (väg)
Areal	139,4 ha
Förvaltare	Länsstyrelsen

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att långsiktigt bevara biologisk mångfald och att skydda, vårda och återställa värdefulla naturmiljöer samt att skydda och återställa livsmiljöer för skyddsvärda arter. Områdets kulturpräglade naturmiljöer såsom öppen betesmark och enefälader med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras och vid behov restaureras. Områdets ädellövskogar och lövsumpskogar med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras, utökas och tillåtas utvecklas mot naturskogar. Gynnsam bevarandestatus ska upprätthållas för i området nationellt fridlysta arter och rödlistade arter. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer utveckla och tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet uppnås genom att:

- betesmarkerna hävdas med naturvårdsinriktad beteshävd,
- uppsläende träd och buskar röjs fortlöpande för att förhindra igenväxning i betesmarkerna,

¹ ID-nummer i Naturvårdsverkets databas Vic Natur.

² Enligt VISS, Vatteninformationssystem Sverige

- ädellöv- och sumpskogar sköts med naturvårdsinriktade åtgärder för att på sikt utvecklas mot ett naturskogsliknande tillstånd med en naturlig intern dynamik med kontinuerligt stort innehåll av gamla träd och död ved,
- inget produktionsinriktat skogsbruk bedrivs,
- all gran och lärk tas ned på sikt och områdena restaureras antingen till betesmarker eller lövskog,
- inte transportera ut någon form av död lövved från skogen,
- dammar och småvatten bevaras och hålls fria från fisk,
- bevara och utveckla de faunistiska, floristiska och mykologiska värdena inom området,
- bekämpa arter som inte har sin naturliga utbredning inom området,
- nödvändiga åtgärder utvärderas och vidtas för att bevara och stärka livsmiljöer för fridlysta eller rödlistade arter,
- anordningar för besökare såsom, parkeringsplats, informationsskyltar, stigar och stängselgenomgångar anläggs, utvecklas och underhålls.

Inom området ska nödvändiga åtgärder vidtas för att uppnå syftet med naturreservatet. Syftet ska även uppnås genom att utvärdera och anpassa skötseln i överensstämmelse med ny kunskap om biologiska värden.

Reservatsföreskrifter

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturreservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. avverka träd eller buskar eller bortföra död lövved,
2. bedriva åkerbruk,
3. så eller plantera ut växter eller sätt ut djur,
4. plöja, spränga, gräva, schakta, tippa, dumpa, anordna upplag, bedriva täkt, eller på annat sätt skada mark eller småvatten,
5. uppföra byggnad eller annan anläggning, exempelvis mast, vindkraftverk eller liknande,
6. anlägga väg eller dra fram mark- eller luftledningar,
7. dika eller dränera,
8. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, stödutfodra eller tillföra växtnäringssämnen eller jordförbättringsmedel,
9. utfodra vilt,

10. utföra åtgärder som kan påverka områdets hydrologi och vattenkvalitet negativt, t.ex. genom att dämna, leda bort vatten eller utföra vattenreglering.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång.

För att tillgodose syftet med naturreservatet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas inom naturreservatet:

1. utmärkning av, skyltning och upplysning om naturreservatet,
2. hävd genom bete samt uppförande av stängsel på mark som anges som betesmark, enligt bilaga 2,
3. avverkning och bortforsling av sly, träd och buskage i betesmarkerna,
4. inplantering eller insådd av inhemska arter vilka är knutna till biotoperna i naturreservatet,
5. naturvårdsåtgärder i skogsmark i syfte att gynna hotade arter och förnygring av skog,
6. avverkning av områdets gran- och lärkplanteringar, enligt bilaga 2,
7. omförande från gran- och lärkplantering till lövskog eller betesmark, enligt bilaga 2,
8. utförande av åtgärder för att gynna dammar och småvatten, som t.ex. rensning för att hindra igenväxning,
9. utförande och underhåll av anläggningar för allmänhetens tillgänglighet i hela naturreservatet,
10. uppföljning av områdets bevarandemål, skötsel och miljöövervakning inom hela reservatet,
11. åtgärder i syfte att motverka skador som orsakas av vilt,
12. bekämpning av för området främmande och/eller invasiva arter.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas samt ordningen i övrigt inom naturreservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. ta bort, gräva, borra, måla eller på annat sätt skada mark, sten, eller naturföremål,
2. ställa upp husvagn, husbil eller liknande under tiden 00:00-05:00,
3. elda annat än på anvisad plats. Användning av friluftskök är tillåtet i naturreservatet,

4. cykla annat än på väg eller anvisad cykelled,
5. medvetet störa betesdjur,
6. ta med hund eller annat sällskapsdjur som inte hålls i fysiskt koppel,
7. uppföra någon form av anläggning,
8. sätta ut eller släppa ut för området främmande arter,

Vidare är det förbjudet att utan länsstyrelsens skriftliga tillstånd:

9. anordna tävling eller liknande arrangemang,
10. placera eller sätta upp tavla, plakat, skylt, affisch, snitsel, orienteringskontroll eller liknande annat än tillfälligt, högst tio dygn.

Länsstyrelsen får enligt 7 kap. 7 § miljöbalken, om det finns särskilda skäl, lämna dispens från meddelade reservatsföreskrifter.

Undantag från föreskrifter

Ovanstående föreskrifter under A och C utgör inte hinder för:

- förvaltaren, eller den som Länsstyrelsen utser, att utföra den vård och skötsel som behövs för att uppnå reservatets syfte,
- Länsstyrelsens tillsyn av området,
- driftåtgärder av vid tidpunkten för detta beslut befintliga vägar för motorfordon, vägkanter, vägdiken eller enskilda brukningsvägar. Exempel på driftåtgärder som ovan åsyftas är: lagning av mindre beläggningsskador och potthål, röjning och slätter av vägslänter eller rensning av vägtrummor och vägdiken och kapning av överhängande grenar.
- underhållsrensning av lagakraftvunna dikningsföretag eller lagliga diken. Inför utförande av arbetet ska naturreservatets förvaltare informeras om åtgärden.
- drift, underhåll och ombyggnad inom gällande ledningsrätt, servitut eller nyttjanderätt av vid tidpunkten för detta beslut befintliga ledningar och anläggningar tillhörande staten, kommunen, el-, energi- och teledistributör samt markägaren. Inför utförande av arbetet ska naturreservatets förvaltare informeras om åtgärden. Vid akuta underhållsåtgärder kan förvaltaren informeras i efterhand, dock senast inom fem arbetsdagar från det att arbetet har inletts.
- dragning av fiber längs med befintlig asfalterad väg, max 3 meter från vägkant.

Övriga undantag

Föreskriften A5 gäller inte mobila jakttorn eller nya jakttorn som ersättning för befintliga.

Föreskriften A8 gäller inte för övergångsutfodring av betesdjur i maximalt två veckor vid betessläpp och installning.

Föreskriften A9 gäller inte för åtling, t.ex. med foderautomat med högst 1 kg foder per dygn, för att underlätta vid jakt. Omfattning och plats för åtling ska överenskommas med naturreservatets förvaltare.

Föreskriften C3 gäller inte eldning som genomförs av förvaltare eller sakägare som skötselåtgärd eller naturvårdsbränning.

Föreskrifterna C6 och C10 gäller inte i samband med jakt.

Föreskriften C6 gäller inte i samband med vallning av betesdjur.

Upplysningar

Vid sidan av föreskrifterna för naturreservatet gäller annan lagstiftning som vanligt, till exempel följande:

- Miljöbalkens bestämmelser om strandskydd, generella biotopskydd, vattenverksamhet och artskydd.
- Anmälningssplikten enligt 12 kap. 6 § miljöbalken.
- Fridlysningsbestämmelser i artskyddsförordningen.
- Terrängkörningslagen och terrängkörningsförordningen.
- Kulturmiljölagen.
- Jaktlagstiftningen.
- Förordningen om invasiva främmande arter.
- Lokala, kommunala ordningsföreskrifter.
- Transportstyrelsens bestämmelser för civil luftfart.

Allemansrätten

Allemansrätten har stor betydelse för våra möjligheter att vistas i naturen, den ger oss alla möjligheten att tillfälligt och hänsynsfullt vara i naturen. Även organisationer och turistföretag kan dra nytta av allemansrätten i sin verksamhet även om allemansrätten i grunden gäller för enskilda individer. Samtidigt medför allemansrätten också

skyldigheter att inte förstöra något eller störa markägaren eller andra som är ute i naturen. Större grupper bör samråda med markägaren. Inom naturreservat kan delar av allemansrätten vara begränsad genom reservatsföreskrifter.

Beskrivning av området

Landskap och geovetenskapliga bevarandevärden

Severtorp ligger ca 2 km sydväst om Båstad uppe på Hallandsåsen i Båstads kommun. Landskapet kring Severtorp är väldigt varierat med både skog, betesmarker och åkermark. Bara 150 meter från Severtorp ligger Lyngbjärs knall med en höjd på 200 meter över havet. Högsta punkten på Hallandsåsen är 226 meter över havet, vid Högalteknall. Hallandsåsen är den nordligaste av de skånska urbergshorstarna och bildades för ca 70–80 miljoner år sedan. Berggrunden består till största delen av olika slags gnejser. Gnejser är rika på kiselsyra och fattiga på basiska näringsämnen, vilket påverkar jordmånen och därmed växtligheten. Jordarterna i området består till största delen av morän med berg i dagen. I de lägre delarna av reservatet finns lager med torv. I norr finns höjdryggar som genomkorsas av surdråg medan den sydvästra delen är flackare.

Markanvändning och kulturhistoriska bevarandevärden

Buhrmans karta över Skåne från 1687 visar att Severtorp och det kringliggande landskapet var öppet. Den ekonomiska kartan från 1928 visar att området var varierat med öppen betesmark, torvtäcker, ädellövskog, åkermark och en granplantering. Ett historiskt ortofoto från 1947 visar på en likartad variation. Ortofoto från 1960 visar att området gradvis börjat planterats igen. 1975-års ortofoto visar på att det fortfarande är öppet i den centrala delen av området samt lite i den norra och södra delen.

Biologiska bevarandevärden

I Severtorp finns de största värdena i betesmarkerna och ädellövskogen. Ädellövskogen består till största delen av bok med inslag av ek som på sikt kan utvecklas mot naturskog. Betesmarkerna har ett flertal olika hävdgynnade arter varav flera är rödlistade. Betesmarkerna har en potential att på sikt utveckla en mycket fin flora. I reservatet finns även en mosse med kärr samt fem grävda dammar där den invasiva signalkräftan är inplanterad i åtminstone tre av dem. EU-arten större vattensalamander är noterad i den största av dammarna. Området är också rikt på häckande och rastande fåglar. I området finns också två lövsumpskogar som även de på sikt kan utvecklas mot fina naturskogar. I området finns två större granplanteringar och en mindre gran- och lärkplantering. Området har potential att utveckla högre värden när granplanteringarna tas ned och restaureras till antingen lövskog eller betesmark.

Friluftsliv och tillgänglighet

Severtorp är lättillgängligt då Severtorpsvägen passerar genom området. Området har potential att utvecklas till ett attraktivt område som är viktigt för det rörliga friluftslivet. Här finns möjligheter att anlägga leder för fotgängare, ridning samt för mountainbikecyklist. Här finns även möjlighet att anlägga en lämplig rastplats.

Skälen för beslutet

Det föreslagna naturreservatet har potential att hysa höga naturvärden och att bli ett viktigt område för det rörliga friluftslivet.

Severtorp har angivits som skyddsvärt ur naturvårdssynpunkt avseende regional och kommunal nivå och omfattas eller ingår i:

- **Riksintresse enligt 3 kap. 6 § MB naturvård:** Området ligger inom riksintresse för naturvärden, Hallandsåsen.
- **Rödlistade arter:** Artdatabanken har (2020) klassat bl.a. grönfink (EN), tornseglare (EN), slättergubbe (VU), småvänderot (VU), kricka (VU), tofsvipa (VU), stare (VU), backtimjan (NT), gulspurv (NT) och spillkråka (NT).
- **Länets naturvärdesöversikt:** Området ingår i Bjäred med naturvärdesklass 2 samt Flintalycke, Fältans kors och Bäck vid Severtorp med naturvärdesklass 3.
- **Kommunala planer:** Området ingår i kommunens översiktsplan för natur och rekreation.
- **Grön infrastruktur:** Området ligger ca 200 m från naturreservatet Axeltorps skogar, ca 1 km från naturreservatet Lyadalen, ca 1,6 km från naturreservatet Lya ljunghed med omgivningar, ca 1,8 km från naturreservatet Hallandsåsens nordsluttning, ca 2,1 km från biotopskyddsområdet Ledtorpets rikkärr, ca 2,8 km från naturreservatet Greve åsar och ca 4,4 km från naturreservatet Täppesås. Skyddet kommer att bidra till att utveckla en fungerande grön infrastruktur i landskapet och ligger inom en värdetrakt för gräsmark, värdetrakt för ädellövskog och en limnisk värdetrakt.
- **Ängs- och betesmarksinventeringen:** Området är upptaget inom ängs- och betesmarksinventeringen.
- **Strandskyddat område enligt 7 kap. 13–18 §§ MB:** Strandskydd gäller med 100 meter.

Skyddet är även ett led i att uppnå miljömålen "Ett rikt odlingslandskap", "Ett rikt växt- och djurliv" och "Levande skogar".

Länsstyrelsen får upphäva beslut som den har meddelat enligt 7 kap. 7 § första stycket miljöbalken om det finns synnerliga skäl. Länsstyrelsen gör bedömningen att det föreligger synnerliga skäl för att upphäva det tidigare beslutet om landskapsbildskydd (dnr 11.126-242-71) som motsvarar naturreservatets yta. Upphävandet kompenseras genom att ett naturreservat är ett starkare skydd som har ett tydligt syfte med föreskrifter som är nödvändiga för bevarandet av området. Vidare gör Länsstyrelsen bedömningen att ett beslut om naturreservat inte försvårar allmänhetens nyttjande av området i någon större utsträckning. Upphävandet gäller först när detta beslut vinner laga kraft.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsens bedömning är att området bör avsättas som naturreservat av ovan redovisade skäl med syfte att långsiktigt bevara biologisk mångfald, att vårda och bevara värdefulla naturmiljöer samt för att skydda och återställa värdefulla naturmiljöer för skyddsvärda arter samt att tillgodose områden för friluftslivet. Området är prioriterat för områdesskydd enligt den nationella och regionala strategin för skogsskydd. Skyddet bidrar till att uppnå miljömålen "Levande skogar", "Ett rikt växt- och djurliv" och "Ett rikt odlingslandskap" och har även betydelse för arbetet med grön infrastruktur i landskapet.

Intresseprövning

Länsstyrelsen har tagit del av inkomna yttranden och finner vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen, i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken, att det för att skydda och vårda de värden som beskrivits ovan finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat i området, att besluta om föreskrifter för att skydda området samt att fastställa en skötselplan.

Konsekvensutredning

Länsstyrelsen har genomfört en konsekvensutredning av ordningsföreskrifterna i enlighet med 4 § förordning (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. Länsstyrelsen gör bedömningen att ordningsföreskrifterna innebär vissa inskränkningar av allemansrätten som är nödvändiga för att skydda områdets naturvärden. Restriktionerna är inte av sådan omfattning att de innebär allvarligt försvårande av allmänhetens möjligheter att utnyttja området.

Ekosystemtjänstbedömning

Länsstyrelsen har gjort en bedömning av vilka effekter inrättande naturreservatet har på olika ekosystemtjänster och har kommit fram till att det inverkar positivt på flertalet ekosystemtjänster, se tabell nedan.³ Bedömningen är att påverkan på ekosystemtjänsterna sammantaget stärker motiven för inrättande av naturreservatet.

Kategori	Ekosystemtjänst	Inverkan
Försörjande	Genetiska resurser hos vilda arter	Positiv
	Jakt, bärplockning och annan vild föda	Positiv
	Produktion av kött	Positiv
Reglerande och upprätthållande	Träd och skogars reglering av mikroklimat, temperatur och luftfuktighet	Positiv
	Livsmiljöer som t.ex. lek- och spelplatser, boplatser och rastplatser för fåglar och fiskar.	Positiv
	Kolbindning utförd av växter	Positiv
	Dämpning av avrinning och flöden	Positiv
	Naturarv, exempelvis bevarandet av naturens värden för framtida generationer.	Positiv
Kulturella	Icke organiserat friluftsliv	Positiv
	Resurs för forskning	Positiv
	Stödjande	Positiv
	Biologisk mångfald inkl. bevarande av genpool, habitat och hotade arter	Positiv

Ärendets handläggning

Ärendet initierades år 2015 då Naturvårdsverket köpte in fastigheten Severtorp 3:2 i syfte att Länsstyrelsen skulle bilda naturreservat. I februari 2022 kontaktades markägare vars fastigheter omges av det föreslagna naturreservatet.

Förslag till beslut och skötselplan har remitterats den 9 december 2022. Inkomna yttranden redovisas i bilaga 4.

³ Enligt Naturvårdsverkets förslag på ekosystemtjänster inom olika naturtyper [Beslut om att bilda naturreservat – innehåll och utformning \(naturvardsverket.se\)](#)

Skötselplan och förvaltning av naturreservatet

Skötselplan

Enligt 3 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ska en skötselplan ingå i varje beslut om bildade av ett naturreservat. Skötselplanen utgör bilaga 3 till detta beslut.

Förvaltning

Länsstyrelsen är förvaltare av naturreservatet. Förvaltningen ska ske med insyn, delaktighet och i nära samråd med markägare, arrendatorer, berörda myndigheter och andra berörda vid förvaltningen.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas till Regeringen, Klimat- och näringslivsdepartementet, se bilaga 5.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling, Post- och Inrikes Tidningar samt i ortstidning. Sakägare ska anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse var införd i ortstidning.

Underskrifter

Detta beslut har fattats av länsöverdirektör Ola Melin. I den slutliga handläggningen har även deltagit avdelningschef Olof Liungman, naturvårdsdirektör Cecilia Backe, länsassessor Johan Åsberg och naturvårdshandläggare Sanna Persson, föredragande.

Detta beslut har bekräftats digitalt och har därför inga namnunderskrifter.

Ola Melin

Sanna Persson

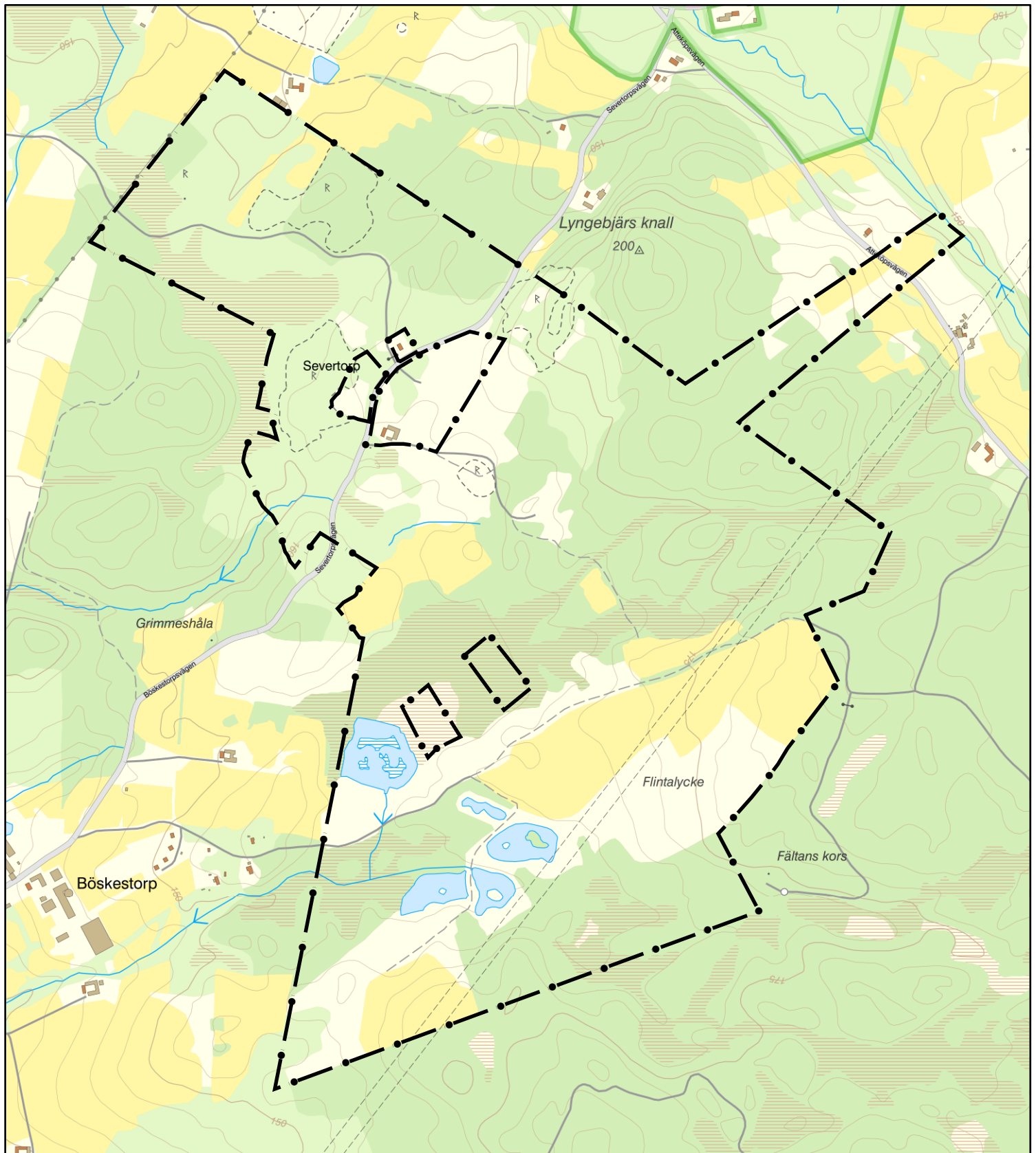

Bilagor

1. Karta med naturreservatets avgränsning
2. Karta rörande föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång
3. Skötselplan
4. Sammanställning av remissyttranden
5. Hur man överklagar
6. Sändlista (publiceras ej)

Använd Länsstyrelsens e-tjänst för komplettering av eller yttrande i ärenden. Klicka [här](#) för att komma till e-tjänsten.

För information om hur Länsstyrelsen Skåne behandlar personuppgifter, se www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilaga 1. Översiktskarta Naturreservatet Severtorp, Båstads kommun

Länsstyrelsen
Skåne

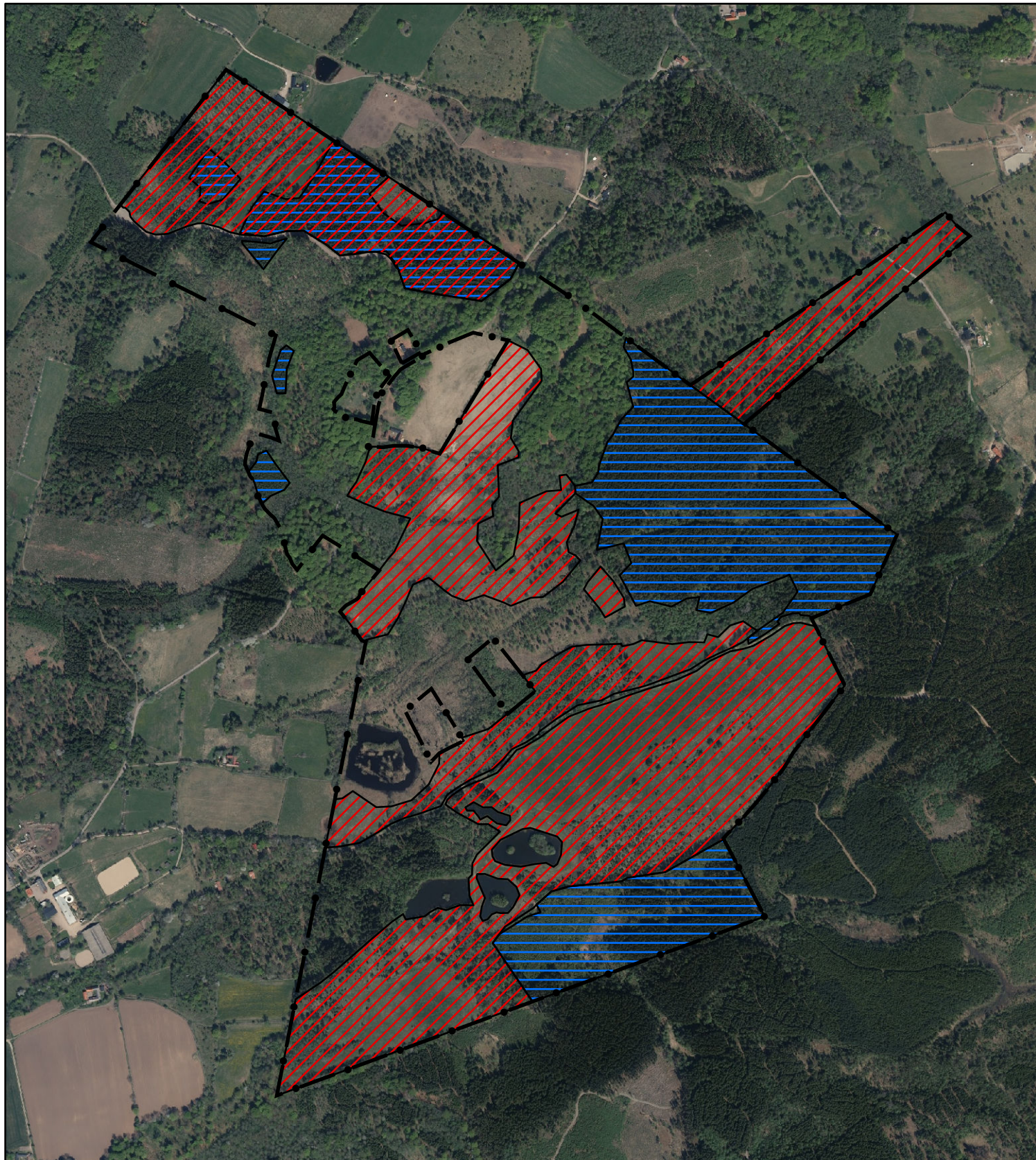

0 100 200 300 Meter

Illustrationskarta till beslut för
naturreservatet Severtorp
Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 511-8873-2022

 Naturreservatets gräns

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga 2. Hänvisning till B-föreskrifter Naturreservatet Severtorp, Båstads kommun

- Områden som berörs av föreskriften B2
- Områden som berörs av föreskrifterna B6 & B7
- Naturreservatets gräns

Länsstyrelsen
Skåne

0 100 200 300 Meter

Illustrationskarta till beslut för
naturreservatet Severtorp
Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 511-8873-2022

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Länsstyrelsen
Skåne

Skötselplan för naturreservatet Severtorp i Båstads kommun

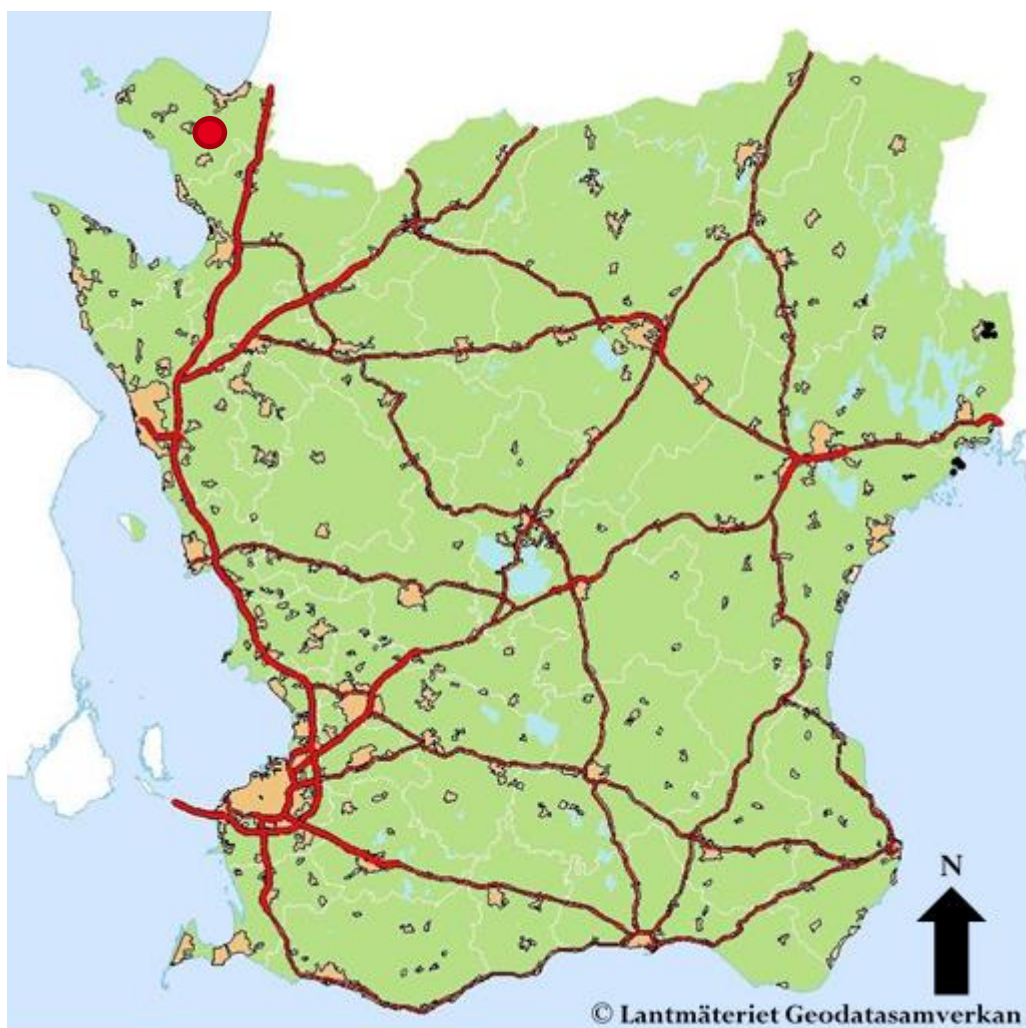

Fig.1. Den röda cirkeln anger naturreservatet Severtorps ungefärliga läge.

Fastställt:	2023-10-19
Planförfattare:	Sanna Persson. Kulturhistorisk text av Pär Connelid
Diarienummer:	511-8873-2022
Omslagsbild:	Betesmark med utsikt
Foton:	Planförfattaren om inget annat anges

Innehållsförteckning

Inledning	4
1 Syftet med naturreservatet	5
2 Beskrivning av området	7
2.1 Administrativa uppgifter	7
2.2 Allmän beskrivning och bevarandevärden	8
2.2.1 Geomorfologi, hydrologi och landskapsbild	8
2.2.2 Historisk och nuvarande markanvändning samt kulturhistoria	8
2.2.3 Biologi	12
2.2.4 Friluftsliv	12
2.2.5 Vad kan påverka området negativt?	12
3 Översikt av mål, skötselåtgärder och planerad markanvändning	13
3.1 Övergripande mål	13
3.2 Generella riktlinjer och skötselåtgärder	14
3.3 Forn- och kulturmiljövård	14
3.4 Konsekvenser av klimatförändringar	15
4 Specifika mål och skötselåtgärder för skötselområdena	16
4.1 Skötselområde 1 – Betesmark	16
4.2 Skötselområde 2 – Skog	21
4.3 Skötselområde 3 – Mosse	27
4.4 Skötselområde 4 – Dammar	28
4.5 Skötselområde 5 – Övrigt	30
5 Friluftsliv	32
6 Jakt och fiske	32
7 Utmärkning av naturreservatets gräns	32
8 Tillsyn	32
9 Dokumentation och uppföljning	33
9.1 Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder	33
9.2 Revidering av skötselplanen	33
10 Kostnadsansvar och prioriteringar	33
11 Rödlistade arter	35
12 Källor	36

BILAGOR

A. Skötselområdeskarta

B. Naturtypskarta

C. Kulturhistoriska lämningar

D. Friluftslivskarta

E. Friluftslivskarta - områden

Inledning

Skötselplanen beskriver ett områdes värden enligt befintligt kunskapsläge och redogör även för hur och när dessa värden ska skötas. Bakom detta ligger syftena med bildandet av ett naturreservat. Syftena styr vilka föreskrifter (regler) som ska gälla. Föreskrifterna redovisas i det dokument där bildandet av naturreservatet beslutas. Men, för att uppnå syftena med ett naturreservat kan det också krävas en särskild skötsel - vilket redovisas i detta dokument.

Skötselplanen anger också vad som är viktigast att göra om förvaltaren av naturreservatet, dvs. den som är ansvarig för skötseln, behöver prioritera. Skötselplanen vänder sig dock inte bara till förvaltaren utan även till markägare och andra intressenter.

Länsstyrelsen har ett övergripande ansvar för att statligt bildade naturreservat sköts. Länsstyrelsen har också ansvar för tillsynen och uppföljning i statliga naturreservat. Förvaltningen kan överlåtas till andra, t.ex. en stiftelse eller den kommun där naturreservatet är beläget. De praktiska skötselåtgärderna utförs oftast av markägare, arrendatorer, entreprenörer eller andra som förvaltaren har skötselavtal med.

Skötselplanen börjar med en beskrivande del där bl.a. naturreservatets syften och vilka natur- och bevarandevärden som finns redovisas. Därefter följer en redogörelse för bevarandemålen och för hur naturreservatet ska skötas för att uppnå målen och syftena.

1 Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att:

bevara biologisk mångfald och att skydda, vårda och återställa värdefulla naturmiljöer samt att skydda och återställa livsmiljöer för skyddsvärda arter. Områdets kulturpräglade naturmiljöer såsom öppen betesmark och enefälader med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras och vid behov restaureras. Områdets ädellövskogar och lövsumpskogar med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras, utökas och tillåtas utvecklas mot naturskogar. Gynnsam bevarandestatus ska upprätthållas för i området nationellt fridlysta arter och rödlistade arter. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer utveckla och tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska uppnås genom att:

- betesmarkerna hävdas med naturvårdsinriktad beteshävd,
- uppsläende träd och buskar röjs fortlöpande för att förhindra igenväxning i betesmarkerna,
- ädellöv- och sumpskogar sköts med naturvårdsinriktade åtgärder för att på sikt utvecklas mot ett naturskogsliknande tillstånd med en naturlig intern dynamik med kontinuerligt stort innehåll av gamla träd och död ved,
- inget produktionsinriktat skogsbruk bedrivs,
- all gran och lärk tas ned på sikt och områdena restaureras antingen till betesmarker eller lövskog,
- inte transportera ut någon form av död lövved från skogen,
- dammar och småvatten bevaras och hålls fria från fisk,
- bevara och utveckla de faunistiska, floristiska och mykologiska värdena inom området,
- bekämpa arter som inte har sin naturliga utbredning inom området,
- nödvändiga åtgärder utvärderas och vidtas för att bevara och stärka livsmiljöer för fridlysta eller rödlistade arter,
- anordningar för besökare såsom, parkeringsplats, informationsskyltar, stigar och stängselgenomgångar anläggs, utvecklas och underhålls.

Naturreservatets syften styr vilka föreskrifter (regler) som gäller i naturreservatet och ifall skötsel behövs för att syftena med naturreservatet ska kunna uppfyllas.

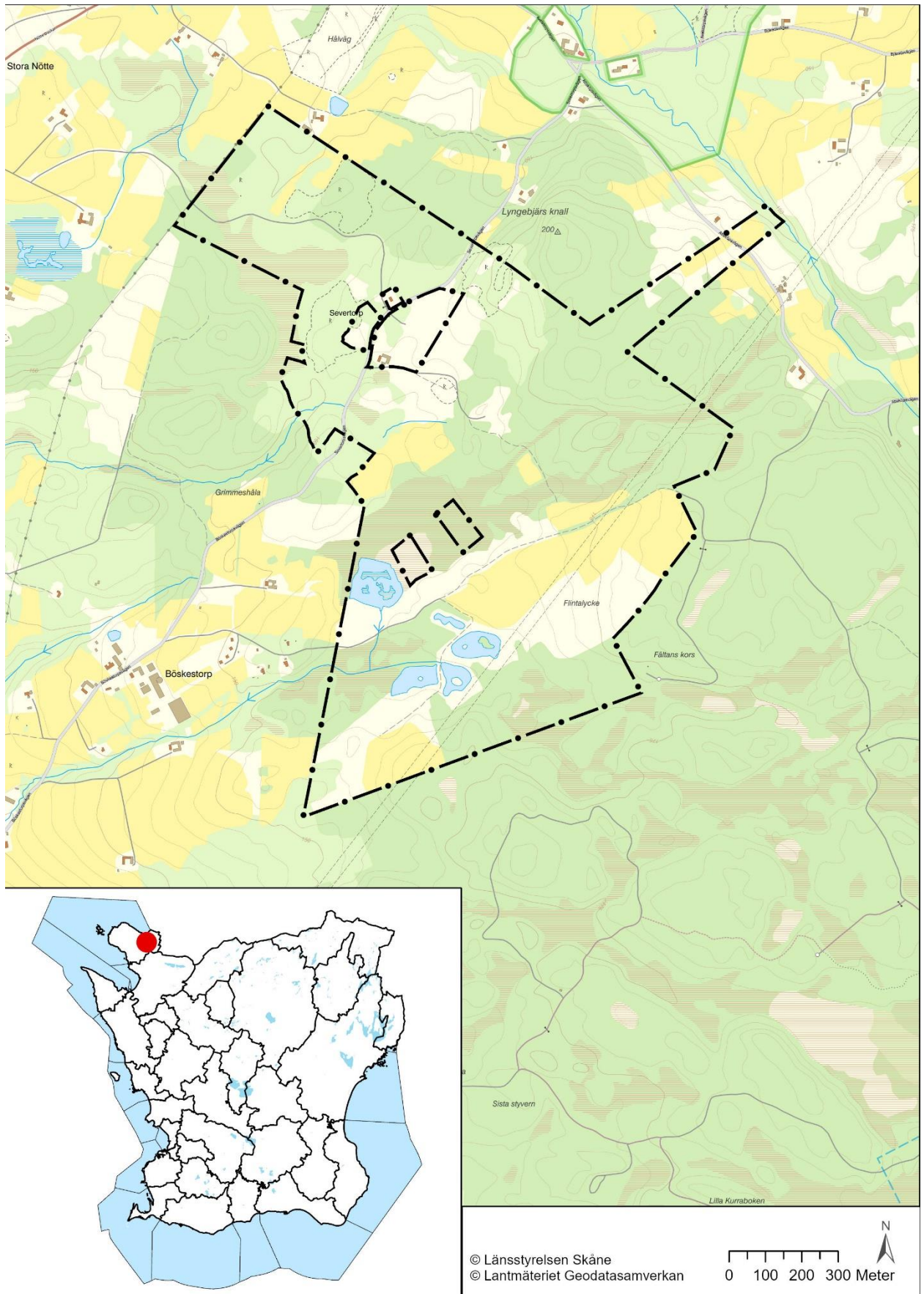

Fig. 2. Naturreservatet är markerat med svart punktstreckad linje på fastighetskartan.

2 Beskrivning av området

2.1 Administrativa uppgifter

Namn:	Severtorp
Beslutsdatum:	2023-10-19
Areal:	139,4 ha, varav vatten ca 3,5 ha
Kommun:	Båstad
Förvaltare:	Länsstyrelsen
NVR/DOS-ID¹:	1115283
Natura 2000-ID²:	-
Gränser:	Se bilaga A
Fastigheter:	Severtorp 3:2; Killeröd 11:20; Severtorp S:2; Killeröd S:3; Killeröd S:4; Severtorp S:1; Salomonhög S:1; Salomonhög S:4
Markägarkategori:	Statlig, enskild
Läge:	3,5 km NO om Grevie kyrka
Centralpunkt:	E: 366320 N: 6251646 (SWEREF99 TM)
Naturgeografisk region:	8 – NO Skånes skogslandskap
Typindelning enligt vattendirektivet:	Limnisk ekoregion 5 Södra Sverige, Skåne, Blekinges kust och del av Öland
Vattenförekomst (HID)³:	SE625674-131386
Gemensamhetsanläggningar:	1278>Bösketorp>GA:1 (väg)

¹ ID-nummer i Naturvårdsverkets databas Vic Natur

² Rådets direktiv 92/43/EEG bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet) samt rådets direktiv 2009/147/EG om bevarande av vilda fåglar (fågeldirektivet)

³ ID-nummer i Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG

2.2 Allmän beskrivning och bevarandevärden

2.2.1 Geomorfologi, hydrologi och landskapsbild

Severtorp ligger ca 2 km sydväst om Båstad uppe på Hallandsåsen i Båstads kommun. Landskapet kring Severtorp är väldigt varierat med både skog, betesmarker och åkermark. Bara 150 meter från Severtorp ligger Lyngebjärs knall med en höjd på 200 meter över havet. Högsta punkten på Hallandsåsen är 226 meter över havet, vid Högalteknall som ligger i Hallands län. Hallandsåsen är den nordligaste av de skånska urbergshorstarna och bildades för ca 70–80 miljoner år sedan. Berggrunden består till största delen av olika slags gnejser. Gnejser är rika på kiselsyra och fattiga på basiska näringsämnen, vilket påverkar jordmånen och därmed växtligheten som är mer magrare och mer artfattig. Jordarterna i området består till största delen av morän med berg i dagen. I de lägre delarna av reservatet finns lager med torv. I norr finns höjdryggar som genomkorsas av surdråg medan den sydvästra delen är flackare.

2.2.2 Historisk och nuvarande markanvändning samt kulturhistoria

Buhrmans karta över Skåne från 1687 visar att Severtorp och det kringliggande landskapet var öppet (fig. 3). Den ekonomiska kartan från 1928 visar att området var varierat med öppen betesmark, torvtäcker, ädellövskog, åkermark och en granplantering (fig. 4). Ett historiskt ortofoto från 1947 visar på en likartad variation (fig. 5). Ortofoto från 1960 visar att området gradvis har börjat planterats igen (fig. 6). 1975-års ortofoto visar på att det fortfarande är öppet i den centrala delen av området samt på mindre ytor i den norra och södra delen (fig. 7).

Kulturhistoriska lämningar på Severtorps gamla inägor och utmarker

De synliga kulturhistoriska spåren inom reservatet domineras av fossil åkermark, stenmurar och övergiven bebyggelse av olika slag. Den fossila åkermarken återfinns både på Severtorps tidigare inägor och utmark. Odlingslämningarna utgörs till stor del av röjningsrösen av ålderdomlig karaktär, vars ursprung mycket väl kan sträcka sig ned i förhistorisk tid (järnålder). Inom fornlämningarna L2023:3443 och L2023:3464 finns dock flera terrasskanter och större rösen som indikerar att marken odlats mera intensivt och längre fram i tiden. Lämningarna uppträder här på ytor som på 1863 års karta (fig. 4) över Severtorp redovisas som äng. Möjligen rör det sig om åkrar som i allt väsentligt övergavs under 1300-talets krisperiod, då bland annat digerdöden resulterade i omfattande ödeläggelse.

De registrerade stenmurarna i området – såväl enkelmurar som bredare konstruktioner – löper i stor utsträckning i laga skifteskartans gränser mellan inägor och utmark (L2023:3444).

Gärdesgårdarna följer in i minsta detalj den gamla kartans hägnadsmarkeringar. På utmarken i öster löper en 350 meter lång enkelmur (L2023:3451) som troligen avgränsat sämre och mer höglänt betesmark i nordost från något bättre ytor i sydväst. Den redovisas inte på laga skifteskartan.

Bebyggelselämningarna i området utgörs av Severtorps under 1900-talet övergivna gamla gårdstomt (L2023:3456). Gården har sannolikt legat där sedan åtminstone 1500-talet, då den för första gången omnämns i skriftliga källor. Inom fornlämningsområdet finns synliga huslämningar

och biologiskt kulturarv i form av fruktträd och hamlade askar. Även delar av den på laga skifteskartan utritade stengärdesgården kring tomten är bevarad.

Längst i nordväst finns de välbevarade spåren efter ett torp (L2023:3462) som kan följas i kyrkböckerna tillbaka till åtminstone 1820-talet. Lämningarna utgörs av en tydlig, drygt tio meter lång husgrund med spismur, trädgårdsodlingar, stenmurar samt en del åkerytor. Torpet är markerat på 1863 års karta men var avvecklat vid tiden för häradsekonomska kartans utgivande omkring 1930. I sydost finns också välbevarade rester efter torpbebyggelse (L2023:3455), kallad "Flintalycke". Lämningarna utgörs där av husgrunder, en brunn, köksträdgård och intilliggande tegplöjda åkrar.

Bland övriga registrerade lämningar märks några dammvallar och hålvägar på den tidigare utmarken i öster.

De kulturhistoriska lämningarna redovisas i tabell 1 och bilaga C.

Fig. 3. Buhrmans karta från år 1687 visar att området var öppet.

Fig. 6. Ortofoto från 1947 visar att området var mestadels öppet med en del lövskog centralt och en granplantering i öster.

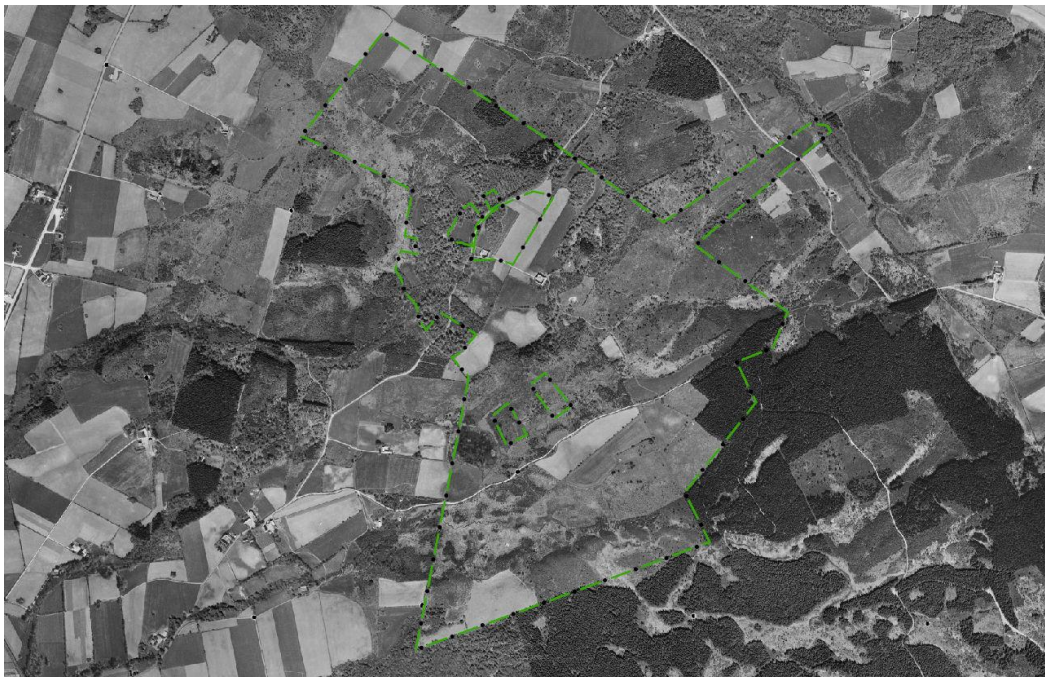

Fig. 7. Ortofoto från 1960 visar att området fortfarande var relativt öppet men att det gradvis börjar bli mer trädklätt.

Fig. 8. Ortofoto från 1975 visar på en liknande variation som år 1960.

2.2.3 Biologi

I Severtorp finns de största biologiska värdena i betesmarkerna och ädellövskogen. Ädellövskogen består till största delen av bok med inslag av ek och kan på sikt utvecklas mot naturskog.

Betesmarkerna hyser ett flertal hävdberoende arter som t.ex. slåttergubbe (VU), backtimjan (NT), borsttåg (NT), blåmunkar, grästhjälmar, mandelblomma och svartkämpar. Betesmarkerna har potential att på sikt utveckla en mycket fin flora. I reservatet finns även en mosse med kärr, med bl.a. småvänderot (VU) och korallrot samt fem grävda dammar där det finns inplanterad signalkräfta i åtminstone tre av dem. EU-arten större vattensalamander är noterad i den största av dammarna. Området är också rikt på häckande och rastande fåglar, som grönfink (EN), gulsparv (NT), tofsvipa (VU), svartmes, tofsmes, större hackspett, stjärtmes, spillkråka (NT), röd glada och kattuggla. I området finns också två lövsumpskogar som till största delen består av al och björk med inslag av asp och kan även de på sikt utvecklas mot fina naturskogar. I området finns två större granplanteringar och en mindre gran- och lärkplantering. Området har potential att utveckla högre värden när granplanteringarna tas ned och restaureras till antingen lövskog eller betesmark.

2.2.4 Friluftsliv

Severtorp är lättillgängligt då Severtorpsvägen passerar genom området. I dagsläget nyttjas inte området i någon större utsträckning, men det har potential att utvecklas till ett område som är viktigt för det rörliga friluftslivet. Här finns möjligheter att anlägga leder för fotgängare, för ridning och för mountainbikecyklister. Här finns även möjlighet att anlägga en lämplig rastplats och utkikplats.

2.2.5 Vad kan påverka området negativt?

- Utebliven eller svag hävd som leder till igenväxning av sly och ett alltför tätt träd- och buskskikt som konkurrerar ut floran i betesmarkerna.

- Användning av avmaskningsmedel på betesdjur då detta inte bryts ner utan följer med spillningen ut vilket påverkar både dynglevande insekter samt fiskar och andra vattenlevande organismer.
- Läckage av näringsämnen från omkringliggande jordbruksmark kan påskynda eutrofiering i dammar och vattendrag.
- Användning av bekämpningsmedel och kemikalier i de omkringliggande skogarna och åkrarna.
- Vattenuttag ur dammarna under lågflödesperioder som kan leda till kraftigt sänkta vattennivåer. Detta kan leda till ökad vattentemperatur och syrebrist.
- Förändringar i områdets hydrologi, både inom och utanför området genom t.ex. markavvattning, rensning, muddring eller breddning av diken/vattendrag i anslutning till området som kan påverka området negativt.
- Förändrad vattenkemi och försämring av vattenkvaliteten genom t.ex. utsläpp av föroreningar i dammar, försurning eller eutrofiering.
- Exploatering i objektet eller i angränsande områden som kan påverka naturvärdena i området negativt.
- Gödsling- och försurningseffekter från nedfall av luftburna föroreningar som kan påverka florán negativt.
- Produktionsinriktat skogsbruk i och ofta även i anslutning till området.
- Brist på ersättningsträd för grova och döende träd.
- Avverkning/borttagning av grova träd, senvuxna träd, socklar, hålträd, döda eller döende träd inom området eller i omkringliggande områden.
- Igenväxning av yngre träd och buskar som hotar områdets gamla och grova träd samt hålträd.
- Plockning av eller annan skada på den fridlysta eller rödlistade florán i området.
- En etablering/ökning av främmande och/eller invasiva arter både på land och i vatten.
- Störningar av djur- och växtliv pga. ett alltför omfattande friluftsliv.
- Ett förändrat klimat kan leda till att förutsättningarna för bevarande ändras snabbare än beräknat.

3 Översikt av mål, skötselåtgärder och planerad markanvändning

3.1 Övergripande mål

Det övergripande målet med naturreservatet är att bevara och utveckla ett område med varierande naturtyper som öppna betesmarker, enefälader, mosse, dammar, ädellövskog och sumpskogar. Betesmarkerna ska vara välhävdade och ska domineras av hävdgynnade arter och ska sakna spår av näringspåverkan. Skogarna ska vara flerskiktade med en rik förekomst av död ved och med ett välutvecklat buskskikt samt brynmiljöer. Dammarna ska ha en god vattenkvalitet och utgöra en viktig miljö för såväl fåglar, som för grodor, salamandrar och insekter. Målet är också att utveckla området som ett rekreations- och friluftsområde.

3.2 Generella riktlinjer och skötselåtgärder

Förutom de generella riktlinjerna och åtgärderna finns det områdesspecifika sådana vilka redovisas i kapitel 4 under respektive skötselområde.

Skötselåtgärderna ska bidra till att uppfylla syftet med reservatet och ske utifrån naturvårdsaspekter. För att skydda den biologiska mångfalden är det viktigt att hydrologin inte skadas på ett betydande sätt vid åtgärder inom naturreservatet. Vid åtgärder gäller även att skador på mark ska undvikas. För hela området innebär det också att främmande och/eller invasiva arter bekämpas.

Målet med skötseln av skogen är att den ska utvecklas mot en flerskiktad naturskogartad skog med stort innehåll av gamla grova träd, död ved och andra värdefulla strukturer samt ersättningsträd. Det innebär att inget skogsbruk bedrivs, att äldre träd samt efterträdare sparas och att gran och sykomorlönns röjs. Skogen ska utvecklas till en naturskog. För att påskynda utvecklingen mot naturartad skog kan det bli aktuellt med åtgärder i de yngre och medelålders bestånden. Grova träd, främst ek, ska hållas fria från igenväxning och döda träd ska sparas som död ved.

Målet med skötseln av betesmarkerna är att de ska vara välhävdade och hysa hävdgynnade arter. Det innebär att de hävdas med årligt bete med kompletterande underhållsröjning och betesputsning vid behov.

Målet med skötseln av mossen är att den ska hållas öppen i möjligaste mån och hysa en typisk flora för naturtypen.

Dammarna ska ha en god vattenkvalitet. Det innebär att åtgärder i vattendragen i möjligaste mån genomförs så att naturliga processer bevaras med god kontinuitet och att god ekologisk status därmed uppnås.

Friluftslivet ska gynnas och markerade leder, bänkar med bord, skyltar och parkeringar ska finnas och underhållas.

3.3 Forn- och kulturmiljövård

Tabell 1. Tabellen visar en översikt av kulturhistoriska lämningar i området, deras benämning (lämningsnummer) enligt Riksantikvarieämbetet (RAÄ) samt typ av kulturhistorisk lämning.

Lämningsnummer	Typ av kulturhistorisk lämning
L1988:9748	Fossil åker
L2023:3443	Fossil åker
L2023:3444	Hägnad (stenmur)
L2023:3445	Lägenhetsbebyggelse
L2023:3446	Dammvall
L2023:3447	Färdväg (hålväg)
L2023:3448	Färdväg (hålväg)
L2023:3451	Hägnad (stenmur)
L2023:3452	Hägnadssystem
L2023:3453	Husgrund, historisk tid
L2023:3454	Färdväg (hålväg)
L2023:3455	Lägenhetsbebyggelse (torp)
L2023:3457	Husgrund, historisk tid
L2023:3459	Färdväg (hålväg)
L2023:3461	Fossil åker
L2023:3462	Lägenhetsbebyggelse (torp)
L2023:3463	Fossil åker
L2023:3464	Fossil åker

De kulturhistoriska lämningarnas lokalisering framgår av bilaga C.

Vid röjningar ska inte röjningsmaterial ligga kvar nära eller på fornlämningar. Vid anläggande av stig eller liknande ska hänsyn tas till fornlämningarna, så att fornlämningarna inte skadas av slitage. Eldning får heller aldrig ske i närheten av fornlämningar då det kan ställa till svårigheter vid en eventuell framtida utgrävning. Fornlämningar får heller inte skadas i samband med avverkning och utkörning av virke. I områden med registrerade fornlämningar ska samråd med Länsstyrelsens kulturmiljöenhet ske innan åtgärd utförs.

3.4 Konsekvenser av klimatförändringar

Klimatförändringar kan påverka områdets värden och skötsel negativt genom:

- *Ökad igenväxningstakt* i betesmarker.
- *Problem för betesdjuren* med långvarig hetta och torka, samt med sjukdomar och andra svårigheter pga. för blöt mark.
- *Ökad mängd trädskjukdomar*, genom svamp- och insektsangrepp på lövträd och skyddsvärda träd.
- *Ökning av främmande och/eller invasiva arter* som kan konkurrera ut inhemsk skyddsvärd flora och fauna både på land och i vatten.

- *Snabbare förfall av friluftsanordningar* pga. ökade stormar och mer nederbörd som sliter på anordningar och kan leda till bristande säkerhet.

Förslag till skötselåtgärder för att motverka eventuella problem orsakade av klimatförändringar:

- *Igenväxning*: röjning, slåtter, betesputsning, bränning, förlängd betessäsong, fler betesdjur samt efterbete.
- *Problem för betesdjur*: säkrad dricksvattenförsörjning, solskyddade miljöer, betesplanering/fällindelning, hårdiga raser, kompletterande skötsel (röjning, slåtter, bränning).
- *Trädsjukdomar*: gynnande och nyplanterande av efterträdare, fler trädslag (resistenta sorter av inhemska trädslag, gärna lokalt material), handlingsplan för eventuell smitta.
- *Främmande och/eller invasiva arter*: gynnande av inhemska arter, bekämpning av oönskade arter.
- *Friluftsanordningar*: användning av tåliga material, täta kontroller och underhåll.

4 Specifika mål och skötselåtgärder för skötselsområdena

Naturresevatet har delats in i fem olika skötselområden med tillhörande delområden utifrån markanvändning eller skötselinriktning som ska genomföras.

- Skötselområde 1 – Betesmark
- Skötselområde 2 – Skog
- Skötselområde 3 – Mosse
- Skötselområde 4 – Dammar
- Skötselområde 5 – Övrigt

4.1 Skötselområde 1 – Betesmark

Delområde 1.1: Öppen betesmark – 37,1 ha

Delområde 1.2: Enefälad – 5,8 ha

Delområde 1.3: Restaurering trädklädd betesmark – 7,2 ha

Delområde 1.4: Restaurering enefälad – 11 ha

Areal totalt: 61,1 ha

Fig. 9. Den stora öppna betesmarken i reservatets sydöstra del.

Delområde 1.1

Beskrivning

Delområdet består av naturreservatets öppna betesmarker och är till ytan de största betesmarkerna i området. De är lokaliserade i den södra och centrala delen av reservatet. I den centrala betesmarken finns en gammal grustäkt som inte längre är i bruk. Floran utgörs bland annat av backtimjan (NT), bergssyra, blåmunkar, borsttåg (NT), brokförgätmigej, ärenpris, liten blåklocka, svartkämpar, ängssyra, åkertistel, jordklöver, käringtand, femfingerört, gökärt, gråfibbla, cikoria, nejlikrot, slåttergubbe (VU) och timotej. Här finns även enstaka stora träd av ask (EN), ek, björk och hästkastanj, men här växer även vildapel, olika viden, hagtorn, enbuskar och nypon. Delar av betesmarkerna visar på begynnande igenväxning av främst björk och björnbär.

Bevarandemål

Arealen öppen betesmark ska vara minst 37,1 ha. Regelbunden hävd med bete alternativt slåtter ska ske i området. Vid slåtter ska slaget material tas bort. Ingen skadlig ansamling av förna (t.ex. fjolårsgäs) ska finnas i området efter vegetationsperiodens slut. Området ska ha en ostörd hydrologi och näringsstatusen i marken ska vara naturlig. Ingen antropogen näringstillförsel, inklusive indirekt näringstillförsel genom tillskottsutfodring av betesdjur, ska förekomma. Betesmarkerna ska vara öppna och krontäckningen ringa (<20%). Varken vedartad eller örtartad igenväxningsvegetation ska förekomma mer än i begränsad utsträckning. Främmande och/eller invasiva arter ska inte förekomma.

Skötselåtgärder

Restaureringsåtgärder:

- Björksly och björnbär ska röjas bort i hela området.

Underhållsåtgärder:

- Årligt bete, alternativt slåtter och efterbete. Vid slåtter ska slaget material tas bort.
- Underhållsröjning vid behov för att hålla efter igenväxningsvegetation och ohävdarter.
- Underhållsbränning vid behov för att hålla efter igenväxningsvegetation och ohävdarter.
- Betesputsning vid behov.
- Främmande och/eller invasiva arter ska bekämpas.

Fig. 10. Den södra enefäladen som visar den mer välhävda delen av området.

Delområde 1.2

Beskrivning

Delområdet består av reservatets två enefälader som är lokaliserade i reservatets nordöstra delar. Den norra utgjordes av en granplantering så sent som år 1975, men är idag öppen och välhävdd med inslag av enbuskar. I den södra enefäladen är igenväxningen av björk, gran och björnbär påtaglig i den del som gränsar till granplanteringen och vegetationen domineras av mossa, blåbär och ljung. Ut mot vägen är enefäladen öppnare och mer välhävdd. Floran är bristfälligt inventerad i enefäladerna men de har ett rikt fågelliv med arter som blåmes, grönfink (EN), domherre, dubbeltrast, entita, gulsparr (NT), gök, hämpling, koltrast, nattskär, nötväcka, rödvingetrast (NT), steglits, stjärtmes, svartvit flugsnappare (NT). Fjärilar som citronfjäril, kvickgräsfjäril, nässeljäril, aurorafjäril och påfågellöga har noterats. Den invasiva arten jättebalsamin är noterad längs vägen som går igenom den södra enefäladen.

Bevarandemål

Arealen enefälader ska vara minst 5,8 ha. Regelbunden hävd med bete alternativt slåtter ska ske i området. Vid slåtter ska slaget material tas bort. Ingen skadlig ansamling av förna (t.ex. fjolårgräs)

ska finnas i området efter vegetationsperiodens slut. Området ska ha en ostörd hydrologi och näringsstatusen i marken ska vara naturlig. Ingen antropogen näringstillförsel, inklusive indirekt näringstillförsel genom tillskottsutfodring av betesdjur, ska förekomma. Enefäladerna ska vara öppna och krontäckningen ringa (<30%). Karaktärsarten enbuskar ska prägla enefäladerna. Varken vedartad eller örtartad igenväxningsvegetation ska förekomma mer än i begränsad utsträckning. Främmande och/eller invasiva arter ska inte förekomma.

Skötselåtgärder

Restaureringsåtgärder:

- Björk, gran och björnbär ska röjas bort i den södra enefäladen.
- Jättebalsamin ska röjas bort från vägen som delar den södra enefäladen.

Underhållsåtgärder:

- Årligt bete, alternativt slåtter och efterbete. Vid slåtter ska slaget material tas bort.
- Underhållsröjning vid behov för att hålla efter igenväxningsvegetation och ohävdarter.
- Underhållsbränning vid behov för att hålla efter igenväxningsvegetation och ohävdarter.
- Betesputsning vid behov.
- Främmande och/eller invasiva arter ska bekämpas.

Delområde 1.3

Beskrivning

Delområdet består i dagsläget av planterad gran, ek och blandlövskog med främst björk och al i olika partier. I den västra kanten är området delvis öppet och brukas idag som vall.

Bevarandemål

Området ska restaureras till trädklädd betesmark. Arealen trädklädd betesmark ska vara minst 7,2 ha. Årligt bete ska påverka dynamik och struktur. Ädellövträd ska prägla betesmarken.

Krontäckningen ska kunna variera mellan tätare och glesare beskogad mark (30–70%).

Solexponerade, varma miljöer och strukturer ska utgöra ett påtagligt inslag i området. Det ska finnas gamla träd och föryngring av nya träd som efterträdare. Det ska finnas ett buskskikt med olika växtarter, men framför allt hagtorn. Gran, buskar och sly/ungträd ska inte tillåtas ta överhand och skada de biologiskt gamla och värdefulla träden i området. Följande strukturer/substrat ska förekomma: gamla träd, träd med håligheter och mulm, levande träd med döda träddeklar, liggande död ved och högstubbar, stående döda eller döende träd. Typiska arter ska förekomma tämligen allmänt. Främmande och/eller invasiva arter ska inte förekomma.

Skötselåtgärder

Restaureringsåtgärder:

- All gran ska röjas bort.
- Området ska restaureras till en trädklädd betesmark med inslag av främst ek som ska tillåtas bli spärrgreniga och vidkroniga.

Underhållsåtgärder:

- Årligt bete, alternativt slåtter och efterbete. Vid slåtter ska slaget material tas bort.
- Underhållsröjning vid behov för att hålla efter igenväxningsvegetation och ohävdarter.
- Underhållsbränning vid behov för att hålla efter igenväxningsvegetation och ohävdarter.
- Betesputsning vid behov.
- Främmande och/eller invasiva arter ska bekämpas.

Delområde 1.4

Beskrivning

Delområdet består i dagsläget av två separata områden som ska restaureras till enefälader, en i den nordöstra delen (1 på kartan nedan) och en i den centrala delen av reservatet (2 på kartan nedan). Det nordöstra området består av en granplantering som omger reservatets mindre enefäläd. I dagsläget finns inga högre värden kopplade till granplanteringen. Den centrala delen består av en igenvuxen enefäläd i stort behov av restaurering. Värdena är betydligt högre än i den norra enefäläden och i träd- och buskskiktet dominerar enbuskar, björk, ek och gran. Markfloran domineras av risvegetation med bl.a. ljung, lingon och blåbär, men här finns även bergsyra, fårsvingel, gråfibbla, grönstarr, knippfryle, liten blåklocka, röllika och svartkämpar. Fjärilar som aurorafjäril, brun flickfjäril, kvickgräsfjäril, mindre guldvinge, näselfjäril och rovfjäril är noterade. Fågellivet är rikt med arter som bergfink, björktrast (NT), bofink, buskskvätta (NT), domherre, dubbeltrast, grå flugsnappare, gråsparv, gulsparr (NT), gök, härmsångare, koltrast, rödstjärt, rödvingetrast (NT), stare (VU), steglits, stjärtmes, svarthätta, sädesärla, taltrast, tofsvipa (VU), trädpiplärka, törnskata och törnsångare. Igenväxningen med främst björk, gran och björnbär är påtaglig.

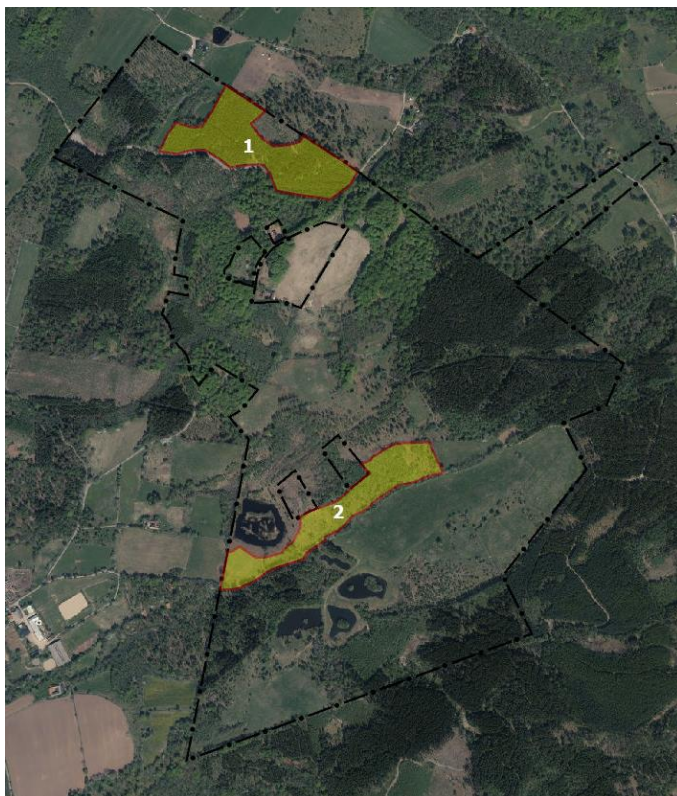

Fig. 10. Figuren visar de två områdena som ska restaureras till enefälader.

Bevarandemål

Arealen enefälader ska vara minst 11 ha. Regelbunden hävd med bete alternativt slåtter ska ske i området. Vid slåtter ska slaget material tas bort. Ingen skadlig ansamling av förna (t.ex. fjolårsgräs) ska finnas i området efter vegetationsperiodens slut. Området ska ha en ostörd hydrologi och näringsstatusen i marken ska vara naturlig. Ingen antropogen näringstillförsel, inklusive indirekt näringstillförsel genom tillskottsutfodring av betesdjur, ska förekomma. Enefäladerna ska vara öppna och krontäckningen ringa (<30%). Karaktärsarten enbuskar ska prägla enefäladerna. Varken vedartad eller örtartad igenväxningsvegetation ska förekomma mer än i begränsad utsträckning. Främmande och/eller invasiva arter ska inte förekomma.

Skötselåtgärder

Restaureringsåtgärder:

- *Norra delen (1):*
 - All gran ska avverkas och tas ut från området.
 - Om spontan uppkomst av enbuskar inte är möjlig så ska enbuskar planteras in. Planter från området ska användas om möjligheten finns.
- *Centrala delen (2):*
 - Björksly, gran och björnbär ska röjas bort.

Underhållsåtgärder:

- Årligt bete, alternativt slåtter och efterbete. Vid slåtter ska slaget material tas bort.
- Underhållsröjning vid behov för att hålla efter igenväxningsvegetation och ohävdarter.
- Underhållsbränning vid behov för att hålla efter igenväxningsvegetation och ohävdarter.
- Betesputsning vid behov.
- Främmande och/eller invasiva arter ska bekämpas.

4.2 Skötselområde 2 – Skog

Delområde 2.1: Bokskog – 18,9 ha

Delområde 2.2: Ädellövskog – 3,1 ha

Delområde 2.3: Sumpskog – 11,8 ha

Delområde 2.4: Restaurering ädellövskog – 17,2 ha

Delområde 2.5: Restaurering lövskog – 7,7 ha

Areal totalt: 58,7 ha

Fig. 12. Områdets bokskog.

Delområde 2.1

Beskrivning

Delområdet består av en olikåldrig bokskog som utgör reservatets nordliga-centrala delar. Hassel utgör ett tydligt inslag i bokskogen. Inslag av gran finns och i den västra delen finns även två planterade grandungar. Markfloran är relativt artfattig med arter som kruståtel, långsvingel, skogssallat, skogsstjärna och vårfryle. Området har ett rikt fågelliv med arter som rödvingetrast (NT), trädgårdssångare, entita (NT), gröngöling, härmsångare, mindre hackspett (NT), nötskrika, röd glada, större hackspett, bergfink, grå flugsnappare, gök, kattuggla, lövsångare, spillkråka (NT), stjärtmes och trädkrypare.

Bevarandemål

Arealen bokskog ska vara minst 19,1 ha. Naturliga processer, t.ex. trädens föryngring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning, liksom periodvisa omvälvande störningar, t.ex. insektsangrepp, översvämning eller stormfällning ska påverka dynamik och struktur. Till följd av naturliga störningar kan eventuellt yngre successionsstadier förekomma under perioder. Hydrologin och näringsstatusen ska vara ostörd och naturlig. Trädsiktet ska domineras av gamla träd av framför allt bok och det ska finnas inslag av ersättningsträd till dessa. Hassel samt bärande och blommande buskar ska förekomma tämligen allmänt. Trädsiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Följande strukturer/substrat ska finnas: gamla träd, levande träd med döda träddeklar, liggande död ved och högstubbar, stående döda eller döende träd. Gran, buskar och sly/ungträd ska inte tillåtas ta överhanden eller skada de biologiskt gamla och värdefulla träden i området. Det ska finnas typiska arter av kärlväxter, lavar och mossor. Främmande och/eller invasiva arter ska inte förekomma.

Skötselåtgärder

Restaureringsåtgärder:

- All gran ska röjas bort.

Underhållsåtgärder:

- Gran ska röjas vid behov.
- Unga träd som går upp i kronorna på äldre, grövre eller på annat sätt värdefulla naturvårdsträd ska röjas bort.
- Veteraniseringsåtgärder för att öka mängden död ved och andra värdefulla substrat får utföras vid behov.
- Främmande och/eller invasiva arter ska bekämpas.

Fig. 13. Grovt fågelbär i ädellövskogens bryn.

Delområde 2.2

Beskrivning

Delområdet består av en ädellövskog bestående av främst ek, ask, bok och fågelbär med inslag av björk, rönn, asp och gran som utgör en bård mellan granplanteringen i den östra delen av reservatet och den öppna betesmarken.

Bevarandemål

Arealen ädellövskog ska vara minst 3,1 ha. Naturliga processer, t.ex. trädens föryngring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning, liksom periodvisa omvälvande störningar,

t.ex. insektsangrepp, översvämning eller stormfällning ska påverka dynamik och struktur. Till följd av naturliga störningar kan eventuellt yngre successionsstadier förekomma under perioder. Hydrologin och näringsstatusen ska vara naturlig och ostörd. Trädsiktet ska domineras av gamla träd av framför allt ek och ask och det ska finnas inslag av ersättningsträd till dessa. Hassel samt bärande och blommande buskar ska förekomma tämligen allmänt. Trädsiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Följande strukturer/substrat ska finnas: gamla träd, levande träd med döda träddeklar, liggande död ved och högstubbar, stående döda och döende träd. Gran, buskar och sly/ungträd ska inte tillåtas ta överhanden eller skada de biologiskt gamla och värdefulla träden i området. Främmande och/eller invasiva arter ska inte förekomma.

Skötselåtgärder

Restaureringsåtgärder:

- All gran ska röjas bort.

Underhållsåtgärder:

- Gran ska röjas vid behov.
- Unga träd som går upp i kronorna på äldre, grövre eller på annat sätt värdefulla naturvårdsträd ska röjas bort.
- Veteraniseringsåtgärder för att öka mängden död ved och andra värdefulla substrat får utföras vid behov.
- Främmande och/eller invasiva arter ska bekämpas.

Fig. 14. Den sydvästra sumpskogen.

Delområde 2.3

Beskrivning

Delområdet består av områdets två sumpskogar som är belägna i den västra delen av reservatet. Båda områdena är likartade i artsammansättning och trädskiktet består av främst björk med inslag av klibbal, asp och gran. I den norra skogen finns ett igenvuxet kärr. I den södra delen finns ett djupt dike som löper från dammarna och genom skogen och ut ur reservatet. Den södra skogen är torrare än den norra. Floran består av arter som missne, korallrot, strandklo, topplösa och gråvide. Mossor som källgräsmossa, kärrskedmossa, blåmossa, bandpraktmossa, källpraktmossa, fransvitmossa, spärrvitmossa och knoppvitmossa har noterats. Fåglar som stjärtmes, mindre hackspett och entita är också noterade.

Bevarandemål

Arealen sumpskog ska vara minst 11,8 ha. Naturliga processer t.ex. åldrande, avdöende och omkullfallna träd och luckbildning liksom periodvisa omvälvande störningar t.ex. översvämningar, insektsangrepp eller stormfällning ska prägla skogen. Till följd av naturliga störningar kan eventuellt yngre successionsstadier förekomma under perioder. Vattenståndet ska variera naturligt och översvämningar som sker regelbundet och/eller säsongvis ska påverka dynamik och struktur i naturtypen. Hydrologin och näringsstatusen ska vara naturlig och ostörd. Trädskiktet ska domineras av gamla träd av framför allt klibbal, asp och björk och det ska finnas inslag av ersättningsträd till dessa. Hassel samt bärande och blommande buskar ska förekomma tämligen allmänt. Trädskiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Följande strukturer/substrat ska finnas: träd med sockelbildning, gamla träd, levande träd med döda träddeklar, liggande död ved och högstubbar, stående döda och döende träd. Gran, buskar och sly/ungträd ska inte tillåtas ta överhanden eller skada de biologiskt gamla och värdefulla träden i området. Främmande och/eller invasiva arter ska inte förekomma.

Skötselåtgärder

Restaureringsåtgärder:

- All gran ska röjas bort.

Underhållsåtgärder:

- Gran ska röjas vid behov.
- Unga träd som går upp i kronorna på äldre, grövre eller på annat sätt värdefulla naturvårdsträd ska röjas bort.
- Veteraniseringsåtgärder för att öka mängden död ved och andra värdefulla substrat får utföras vid behov.
- Främmande och/eller invasiva arter ska bekämpas.

Delområde 2.4

Beskrivning

Delområdet består i dagsläget av en granplantering med låga naturvärden. Granplanteringen ska omföras till ädellövskog. Området är kuperat och förutom gran finns här även ett inslag av tall. Genom området löper ett par fuktstråk som går i de djupare delarna och har ett inslag av björk.

Bevarandemål

Området ska restaureras till ädellövskog. Arealen ädellövskog ska vara minst 17,2 ha. Naturliga processer, t.ex. trädens föryngring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning, liksom periodvisa omvälvande störningar, t.ex. insektsangrepp, översvämning eller stormfällning ska påverka dynamik och struktur. Till följd av naturliga störningar kan eventuellt yngre successionsstadier förekomma under perioder. Hydrologin och näringsstatusen ska vara naturlig och ostörd. Trädsiktet ska domineras av gamla träd av framför allt lind, skogslönn, ek och ask och det ska finnas inslag av ersättningsträd till dessa. Hassel samt bärande och blommande buskar ska förekomma tämligen allmänt. Trädsiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Följande strukturer/substrat ska finnas: gamla träd, levande träd med döda trädeldar, liggande död ved och högstubbar, stående döda och döende träd. Gran, buskar och sly/ungträd ska inte tillåtas ta överhanden eller skada de biologiskt gamla och värdefulla träden i området. Främmande och/eller invasiva arter ska inte förekomma.

Skötselåtgärder

Restaureringsåtgärder:

- All gran ska avverkas.
- Ädellövträd ska planteras. Lokalt material ska användas i möjligaste mån.
- Området får omföras till ljunghed om det anses vara lämpligt.

Underhållsåtgärder:

- Gran ska röjas vid behov.
- Unga träd som går upp i kronorna på äldre, grövre eller på annat sätt värdefulla naturvårdsträd ska röjas bort.
- Veteraniseringsåtgärder för att öka mängden död ved och andra värdefulla substrat får utföras vid behov.
- Mountainbike-bana får anläggas och underhållas vid behov.
- Främmande och/eller invasiva arter ska bekämpas.
- Årligt bete om området omförs till ljunghed.

Delområde 2.5

Beskrivning

Delområdet består i dagsläget av en mindre lärk- och granplantering med låga naturvärden. Planteringen ska omföras till lövskog.

Bevarandemål

Området ska restaureras till lövskog. Arealen lövskog ska vara minst 7,7 ha. Naturliga processer, t.ex. trädens föryngring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning, liksom periodvisa omvälvande störningar, t.ex. insektsangrepp, översvämning eller stormfällning ska påverka dynamik och struktur. Till följd av naturliga störningar kan eventuellt yngre successionsstadier förekomma under perioder. Hydrologin och näringsstatusen ska vara naturlig och ostörd. Trädsiktet ska domineras av gamla träd av framför allt asp, rönn och björk och det ska finnas inslag av ersättningsträd till dessa. Hassel samt bärande och blommande buskar ska förekomma tämligen allmänt. Trädsiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Följande

strukturer/substrat ska finnas: gamla träd, levande träd med döda träddeklar, liggande död ved och högstubbar, stående döda och döende träd. Gran, buskar och sly/ungträd ska inte tillåtas ta överhanden eller skada de biologiskt gamla och värdefulla träden i området. Främmande och/eller invasiva arter ska inte förekomma.

Skötselåtgärder

Restaureringsåtgärder:

- All gran och lärk ska avverkas.
- Lövträd ska planteras. Lokalt material ska användas i möjligaste mån.

Underhållsåtgärder:

- Gran ska röjas vid behov.
- Unga träd som går upp i kronorna på äldre, grövre eller på annat sätt värdefulla naturvårdsträd ska röjas bort.
- Veteraniseringsåtgärder för att öka mängden död ved och andra värdefulla substrat får utföras vid behov.
- Främmande och/eller invasiva arter ska bekämpas.

4.3 Skötselområde 3 – Mosse

Skötselområde 3: Mosse – 8,0 ha

Areal totalt: 8,0 ha

Fig. 15. Delar av mossen.

Beskrivning

Skötselområdet består av en mosse som är belägen i den centrala delen av reservatet. I den östra delen finns ett kärr. Mossen är mestadels igenväxt av främst björk, gran och björnbär, men är på sina ställen mer öppen. Markfloran består av arter som kråklöver, rundsilesår, kärrdunört, vattenklöver, hönsbär, klockljung, brunven, bäcknicka, gråstarr, grönstarr, hirsstarr, kärrsilja, småvänderot och knapptåg. Här växer även säl och brakved. Snäckor som amfibisk dammsnäcka, europeisk punktsnäcka, hjärtgrynsnäcka, strimglanssnäcka och större bärnstenssnäcka har hittats i mossen. Flera arter av mossor är noterade, bl.a. fetbålmossa, röd skorpionmossa, mellanvitmossa, klubbvitmossa, snärjvitmossa, fransvitmossa, praktvitmossa, rufsvitmossa, sotvitmossa, röd glansvitmossa, krokvitmossa, knoppvitmossa, blek skedmossa och kärrkrokmossa. På mossen ligger två fastigheter som inte ingår i reservatet.

Bevarandemål

Arealen mosse ska vara minst 8,0 ha. Området ska domineras av både svagt välvd mosse och kärr. Övergången mellan mosse och kärr kan vara flytande eller mosaikartad. Mossen ska domineras av vitmossor, men inslag av brunmossor kan förekomma. Torvbildning ska ske aktivt i mossen. Typiska och karakteristiska arter samt andra naturligt förekommande arter ska finnas och förnyra sig. Mossens hydrologi ska vara ostörd. Det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan. Grundvattenytan ska variera naturligt och vara hög under större delen av året. Hydrokemin ska vara näringsfattig utan betydande antropogen påverkan. Mosseplanet ska vara öppet (krontäckning <30%) utan indikation på att det sker igenväxning av vass, buskar eller träd. Främmande och/eller invasiva arter ska inte förekomma.

Skötselåtgärder

Restaureringsåtgärder:

- Igenväxningsvegetationen ska röjas bort.

Underhållsåtgärder:

- Årligt bete. Mossen ska sambetas med omkringliggande betesmarker där det är möjligt.
- Hela eller delar av mossen får skötas med årlig slåtter om detta är en möjlig skötselmetod.
- Underhållsröjning vid behov för att hålla efter igenväxningsvegetation och ohävdarter.
- Främmande och/eller invasiva arter ska bekämpas.

4.4 Skötselområde 4 – Dammar

Skötselområde 4: Dammar – 7,7 ha

Areal totalt: 7,7 ha

Fig. 16. Den större av Bösketorps dammar.

Beskrivning

Skötselområdet består av reservatets fem grävda dammar, Bösketorps dammar, som är belägna i den västra delen av reservatet. Dammarna är grävda någon gång efter år 1975. Två diken leder ut vatten från dammarna och det finns även anordningar för vattenreglering. I vattnet har växter som andmat, bäcknate, gäddnate och säv noterats. I strandkanterna har det noterats bitterpilört, blodrot, blåtåtel, dyveronika, frossört, grönstarr, groblad, kabbleka, strandklo, säl, säv och vattenmåra. Trollsländor som blå kejsartrollslända, brun mosaikslända, starrmosaikslända, tidig mosaikslända, fyrfläckad trollslända, guldrollslända, blodröd ängstrollslända, svart ängstrollslända, tegelröd ängstrollslända, nordisk kärtrrollslända, ljus lyrflickslända, månflickslända, mörk lyrflickslända, pudrad smaragdflickslända, röd flickslända, sjöflickslända och spjutflickslända har noterats i området. I vattnet finns även större och mindre vattensalamander samt den invasiva arten signalkräfta som härstammar från utplantering. Vid dammarna finns även fåglar som backsvala (VU), drillsnäppa (NT), enkelbeckasin, gluttonsnäppa, gräsand, knipa, kricka (VU), ladusvala, rörhöna, smådopping (NT), knölsvan, sothöna, tofsvipa (VU), tornseglare (EN) och vigg.

Bevarandemål

Arealen dammar ska vara minst 7,7 ha. Dammarnas vattenkvalitet ska vara god och den antropogena belastningen av närsalter, miljögifter och grumlande ämnen ska vara låg. Vattenståndsvariationerna ska vara naturliga och den opåverkade hydrologin ska bidra till variationer av livsmiljöer i strandlinjen. Omgivande betesmarker fortsätter hållas öppna genom hävd. Förekomsten av typiska arter ska vara god. Främmande och/eller invasiva arter ska inte finnas.

Skötselåtgärder

Restaureringsåtgärder:

- Signalkräftorna ska utrotas om det är möjligt.
- Ett fågeltorn får uppföras vid den större dammen i norr.

Underhållsåtgärder:

- Stränderna ska sambetas med omgivande betesmarker.
- Underhållsröjning vid behov för att hålla efter igenväxningsvegetation och ohävdarter.
- Främmande och/eller invasiva arter ska bekämpas, både i dammarna och i strandkanten.

4.5 Skötselområde 5 – Övrigt

Delområde 5.1: Rastplats – 0,1 ha

Delområde 5.2: Parkering – 0,5 ha

Delområde 5.3: Väg – 2,9 ha

Areal totalt: 2,6 ha

Fig. 17. Vy från utsiktsplatsen.

Delområde 5.1

Beskrivning

Delområdet består av en rastplats i den östra delen av reservatet. Rastplatsen är uppdelad i två ytor. Den ena ytan är lokaliserad i betesmarken och ska bestå av en utsiktsplats med bord och bänkar. Den andra ytan är lokaliserad utanför betesmarken och på andra sidan grusvägen, där ska det finnas ett vindskydd med en grillplats.

Bevarandemål

Området ska bevaras som en rastplats med utsikt för reservatets besökare.

Skötselåtgärder

Restaureringsåtgärder:

- Utsiktsplatsen ska stängslas in.
- Bänk med bord, vindskydd och grillplats ska uppföras.

Underhållsåtgärder:

- Årlig slätter.
- Underhållsröjning för att hålla efter igenväxningsvegetation.
- Allmänt underhåll av friluftslivsanordningarna.
- Främmande och/eller invasiva arter ska bekämpas.

Delområde 5.2

Beskrivning

Delområdet består av reservatets parkering. Parkeringen är lokaliserad i den centrala delen av reservatet och har kapacitet för att hysa hästtransporter samt husbilar och större fordon.

Bevarandemål

Parkeringen ska bevaras som parkering och underhållas efter behov.

Skötselåtgärder

Restaureringsåtgärder:

- Parkeringsskylt samt skylt som beskriver naturreservatet ska finnas.
- Ett cykelställ ska uppföras.

Underhållsåtgärder:

- Allmänt underhåll av parkeringen.
- Främmande och/eller invasiva arter ska bekämpas.

Delområde 5.3

Beskrivning

Delområdet består av dels en asfalterad bilväg som går genom reservatets norra del och dels av en grusväg som går genom reservatets södra del. Grusvägen är inte tänkt som bilväg utan ska främst nyttjas av fotgängare, ryttare och cyklister.

Bevarandemål

Området ska bevaras som en asfalterad väg samt grusväg för allmänhetens nyttjande.

Skötselåtgärder

Restaureringsåtgärder:

- Inga.

Underhållsåtgärder:

- Allmänt underhåll av vägar utförs av berörd vägförening i samråd med förvaltaren.
- Främmande och/eller invasiva arter ska bekämpas.

5 Friluftsliv

Naturreservatet Severtorp ligger ca 2,5 km sydväst om Båstad. Området är lättillgängligt både med bil och med cykel. Busshållplatser finns på väg 1730 som går mellan Båstad och Förslöv.

Markerade leder ska anläggas och märkas ut i reservatet. En utsiktsplats ska finnas tillgänglig.

En till två mountainbikeleder och ridled får anläggas inom de områden som är utpekade i bilaga E. Anläggande och skötsel av lederna sker av kommun och ska då regleras av särskilda avtal.

Informationsskyltar, stängselgenomgångar, bänkar med bord, parkering, vindskydd, grillplats samt gränsmarkeringar ska ses till regelbundet och underhållas av förvaltaren.

Åtgärder för friluftslivsanordningar presenteras i tabell 2 och dess lokalisering i bilaga D.

6 Jakt och fiske

Inga inskränkningar finns i jakträtten. Siktgator för jakt får inte röjas. Det är inte tillåtet att utfodra vilt. Jakt eller ökad jakt på vildsvin bör övervägas om de börjar orsaka skada i reservatet.

7 Utmärkning av naturreservatets gräns

Gränsutmärkning ska utföras enligt Naturvårdsverkets anvisningar snarast efter att beslut om bildande av naturreservat har vunnit laga kraft. Gränsmarkeringar underhålls och förnyas vid behov. Miljövänligt material eftersträvas för gränsutmärkningsstolpar och skyltar.

8 Tillsyn

Länsstyrelsen ansvarar för regelbunden tillsyn av reservatet.

9 Dokumentation och uppföljning

9.1 Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder

Uppföljning av bevarandemål ska ske i enlighet med de anvisningar som Naturvårdsverket utfärdar. Skötseln av naturreservatet följs upp kontinuerligt så att bevarandemål och syfte med naturreservatet uppnås. Länsstyrelsen ansvarar för uppföljning och avrapportering av skötselåtgärder.

9.2 Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare, dock kan uppföljning av bevarandemålen medföra att skötselåtgärder måste anpassas efter ny kunskap.

10 Kostnadsansvar och prioriteringar

Om det utgår annan statlig ersättning för skötsel av marker, t.ex. miljöersättning, ersättning för restaurering etc. kan inte föreslagna skötselåtgärder (eller motsvarande åtgärder) utföras eller finansieras av reservatsförvaltningen.

Tabell 2. Sammanfattning och prioritering av skötselplanens åtgärder. Prioritering inom intervall 1–3 där 1 är högsta prioritet att genomföra.

Skötselåtgärd	Tidpunkt	Skötsel- område	Kostnads- och åtgärdsansvarig	Prioritet	Upplysningar
Markskötsel					
Bete	Årligen	1, 3, 4	Förvaltaren	1	Inga omfattande markskador får uppkomma
Slätter	Vid behov	1, 3, 4	Förvaltaren	2	Skärande/klipp- ande redskap
Underhållsröjning	Vid behov	1, 3, 4	Förvaltaren	2	Motormanuellt
Underhållsbränning	Vid behov	1	Förvaltaren	2	
Avverkning av gran	Snarast	1.4, 2.1, 2.4, 2.5			Motormanuellt
Röjning av gran	Vid behov	Hela området	Förvaltaren	1	Motormanuellt
Veteraniseringsåtgärder	Vid behov	2.1, 2.2	Förvaltaren		
Frihugghuggning av grova träd	Vid behov	2.1, 2.2	Förvaltaren	2	Motormanuellt
Bekämpning av främmande och/eller invasiva arter	Vid behov	Hela området	Förvaltaren	1	
Anläggningar					
Anläggande och underhåll av parkeringsplats	Snarast, därefter vid behov	Enligt bilaga D	Förvaltaren	1	
Uppsättning och underhåll av informationsskyltar	Snarast, därefter vid behov	Enligt bilaga D	Förvaltaren	1	
Uppsättning av vägvisningsskyltar	Snarast		Förvaltaren/trafik -verket	1	
Uppsättning och underhåll av gränsmarkering	Snarast, vid behov	Hela området	Förvaltaren	1	
Anläggande och underhåll av grillplats	Snarast, därefter vid behov	Enligt bilaga D	Förvaltaren	2	
Anläggande och underhåll av bord och bänkar	Snarast, därefter vid behov	Enligt bilaga D	Förvaltaren	2	

Skötselåtgärd	Tidpunkt	Skötsel- område	Kostnads- och åtgärdsansvarig	Prioritet	Upplysningar
Anläggningar					
Markering och underhåll av vandringsled, cykelled och ridled	Snarast, därefter vid behov	Enligt bilaga D	Förvaltaren	2	
Anläggande och underhåll av stängselgenomgångar	Snarast, därefter vid behov	Enligt bilaga D	Förvaltaren	2	
Anläggande och underhåll av vindskydd	Snarast, därefter vid behov	Enligt bilaga D	Förvaltaren	2	
Anläggande och underhåll av fågeltorn	Vid behov	Enligt bilaga D	Förvaltaren	2	

11 Rödlistade arter

Tabell 3. Förekomst av:

- signalarter (S), som används för att lokalisera och urskilja skogar med höga naturvärden (Artdatabanken 2021)
- rödlistade arter uppdelade enligt Artdatabankens kategorier: Nationellt utdöd (RE); Akut hotad (CR); Starkt hotad (EN); Sårbar (VU); Nära hotad (NT); Kunskapsbrist (DD), (Artdatabanken 2020)
- arter (ÅGP) som omfattas av Naturvårdsverkets åtgärdsprogram för hotade arter

Nedanstående artförteckning innehåller 27 rödlistade arter.

Art	Vetenskapligt namn	Kategori	Inventerings- år	Källa/ Uppgiftslämnare
Mossor				
Blåmossa	<i>Leucobryum glaucum</i>	S	2021	Artportalen
Källpraktmossa	<i>Pseudobryum cinclidioides</i>	S	2021	Artportalen
Kärlväxter				
Backtimjan	<i>Thymus serpyllum</i>	NT	2012	Artportalen
Borsttåg	<i>Juncus squarrosus</i>	NT	2012	Artportalen
Kambräken	<i>Blechnum spicant</i>	S	2021	Artportalen
Korallrot	<i>Corallorhiza trifida</i>	S	2012	Artportalen
Slättergubbe	<i>Arnica montana</i>	VU	2017	Artportalen
Smävänderot	<i>Valeriana dioica</i>	VU	2012	Artportalen
Svampar				
Honungsvaxskivling	<i>Hygrocybe reidii</i>	S	2020	Artportalen
Ängsvaxskivling	<i>Cuphophyllus pratensis s.lat.</i>	S	2020	Artportalen
Ryggradslösa djur				
Gulryggig fältmätare	<i>Ecliptopera capitata</i>	VU	2019	Artportalen
Humlerotfjäril	<i>Hepialus humuli</i>	NT	2019	Artportalen
<i>Wormaldia occipitalis</i>	<i>Wormaldia occipitalis</i>	VU	2007	Artportalen
Fåglar				
Backsvala	<i>Riparia riparia</i>	VU	2011	Artportalen
Björktrast	<i>Turdus pilaris</i>	NT	2009	Artportalen
Buskskvätta	<i>Saxicola rubetra</i>	NT	2008	Artportalen
Drillsnäppa	<i>Actitis hypoleucos</i>	NT	2014	Artportalen
Entita	<i>Poecile palustris</i>	NT	2020	Artportalen
Grönfink	<i>Chloris chloris</i>	EN	2020	Artportalen
Grönsångare	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	NT	2020	Artportalen
Gulspurv	<i>Emberiza citrinella</i>	NT	2021	Artportalen
Kricka	<i>Anas crecca</i>	VU	2017	Artportalen
Mindre hackspett	<i>Dryobates minor</i>	NT	2021	Artportalen
Rödvingetrast	<i>Turdus iliacus</i>	NT	2022	Artportalen
Smådopping	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	NT	2017	Artportalen
Spillkråka	<i>Dryocopus martius</i>	NT	2021	Artportalen
Stare	<i>Sturnus vulgaris</i>	VU	2011	Artportalen
Svartvit flugsnappare	<i>Ficedula hypoleuca</i>	NT	2020	Artportalen
Talltita	<i>Poecile montanus</i>	NT	2008	Artportalen
Tofsvipa	<i>Vanellus vanellus</i>	VU	2017	Artportalen
Tornseglare	<i>Apus apus</i>	EN	2008	Artportalen
Ärtsångare	<i>Curruca curruca</i>	NT	2008	Artportalen
Ryggradsdjur				
Nordfladdermus	<i>Eptesicus nilssonii</i>	NT	2019	Artportalen

12 Källor

Artdatabanken 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. Artdatabanken, SLU, Uppsala.

Artdatabanken 2021. Signalarter i Sverige 2021. Artdatabanken, SLU, Uppsala.

Artportalen, <https://artportalen.se/>.

Fig. 1. Lantmäteriets geodatasamverkan.

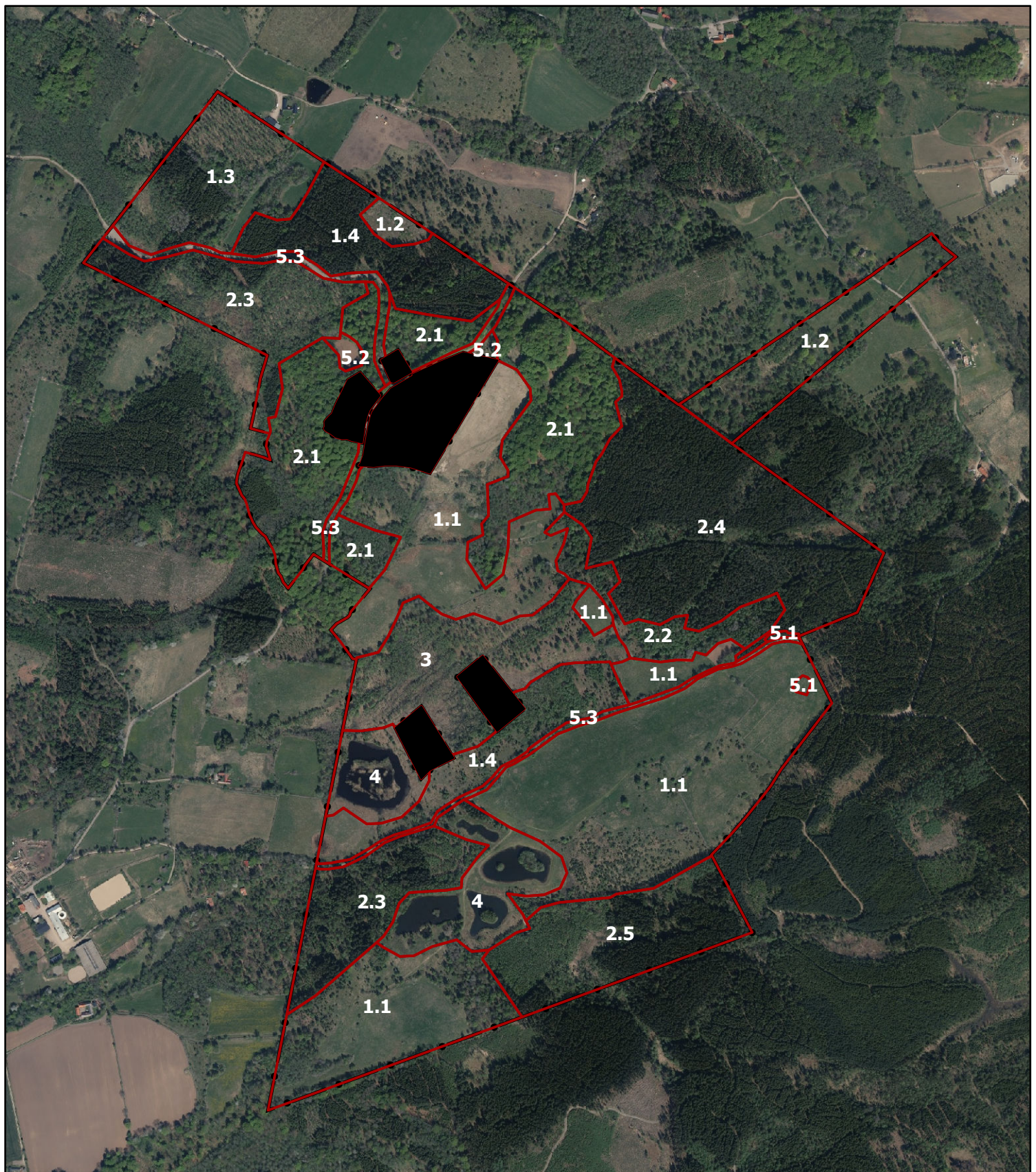
Fig. 2. Lantmäteriets geodatasamverkan.

Fig. 3. Buhrmans Skånekarta från 1687.

Fig. 4. Ekonomiska kartan från 1928. Kristianstads läns hushållningssällskap. Kartblad 10.

Fig. 5. Lunds universitets Flygbilder 1947.

Sveriges Geologiska Undersökning, 2022.

Bilaga A. Skötselområdeskarta Naturreservatet Severtorp, Båstads kommun

Länsstyrelsen
Skåne

1.1 - Öppen betesmark	2.5 - Restaurering lövskog
1.2 - Enefäläd	3 - Mosse
1.3 - Restaurering trädklädd betesmark	4 - Dammar
1.4 - Restaurering enefäläd	5.1 - Rastplats
2.1 - Bokskog	5.2 - Parkering
2.2 - Ädellövskog	5.3 - Väg
2.3 - Sumpskog	Ej naturreservat
2.4 - Restaurering ädellövskog	Naturreservatets gräns

0 100 200 300 Meter

Illustrationskarta till skötselplan för
naturreservatet Severtorp
Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 511-8873-2022

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga B. Naturtypskarta Naturreservatet Severtorp, Båstads kommun

Länsstyrelsen
Skåne

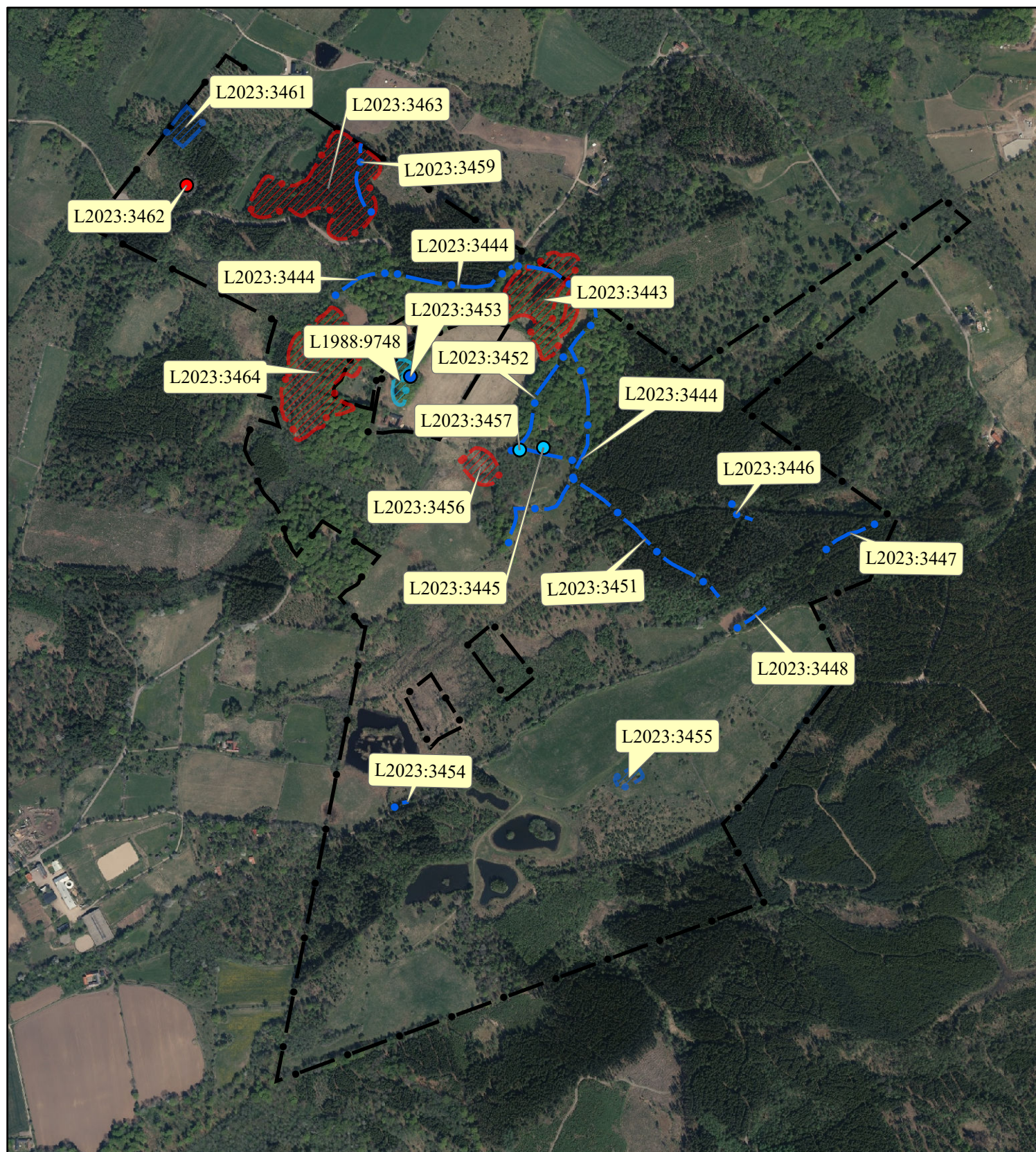

0 100 200 300 Meter

Betesmark	Granplantering	Sumpskog
Bokskog	Lövskog	Väg
Damm	Mosse	Ädellövskog
Enefälad	Parkering	Ej naturreservat
Gran-lärkplantering	Substratdominerad mark	Naturreservatets gräns

Illustrationskarta till skötselplan för
naturreservatet Severtorp
Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 511-8873-2022

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga C. Kulturhistoriska lämningar Naturreservatet Severtorp, Båstads kommun

● Fornlämning	▨ Fornlämning
● Möjlig fornlämning	▨ Möjlig fornlämning
● Övrig kulturhistorisk lämning	▨ Övrig kulturhistorisk lämning
● Övrig kulturhistorisk lämning	▨ Naturreservatets gräns

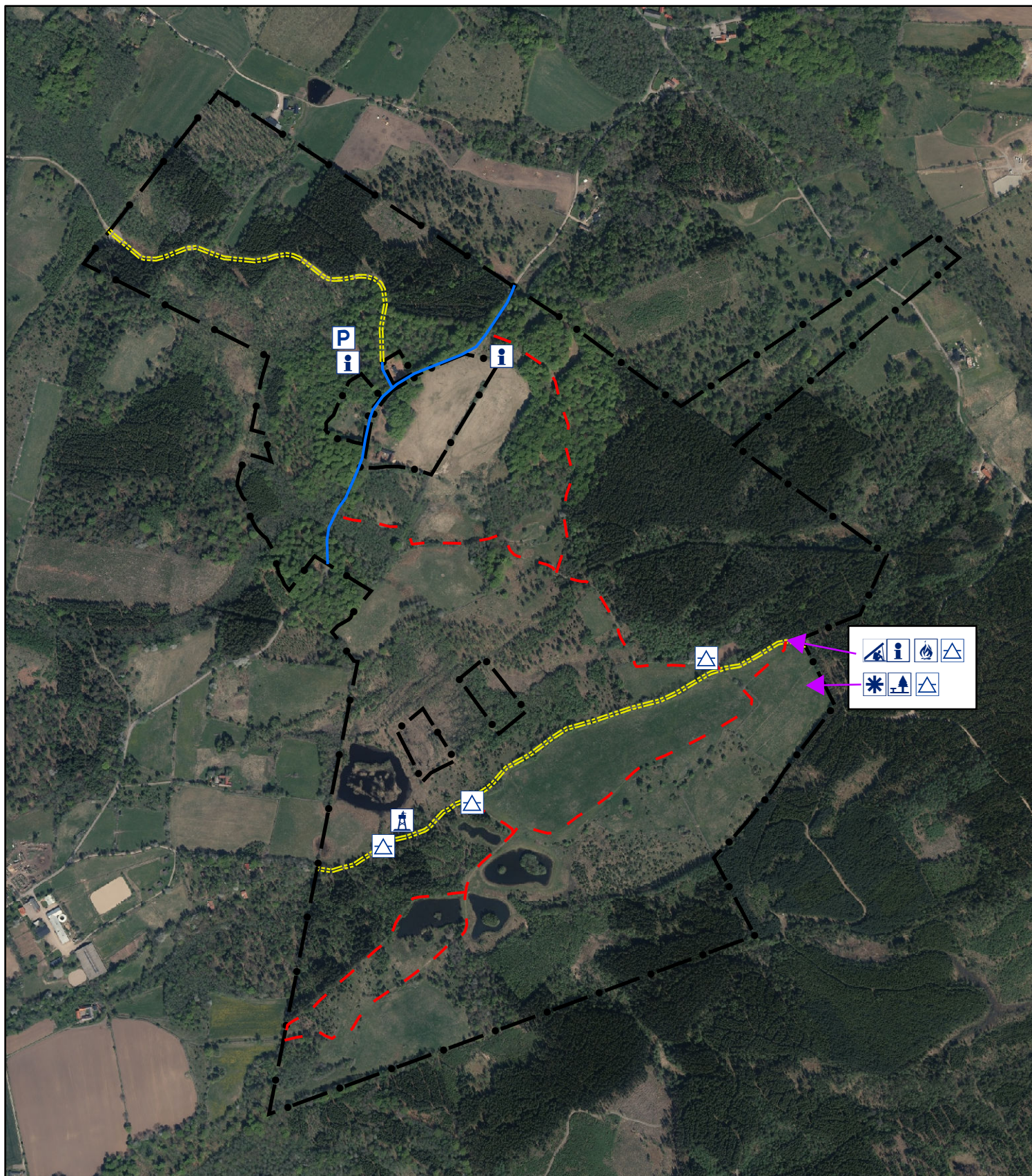
Länsstyrelsen
Skåne

0 100 200 300 Meter

Illustrationskarta till skötselplan för
naturreservatet Severtorp
Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 511-8873-2022

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga D. Friluftslivskarta Naturreservatet Severtorp, Båstads kommun

Länsstyrelsen
Skåne

Eldstad

Informationsskylt

P-plats

Rastplats

Stängselgenomgång

Torn

Utsiktsplats

Vindskydd

Grusväg

Vandringsled

Bilväg

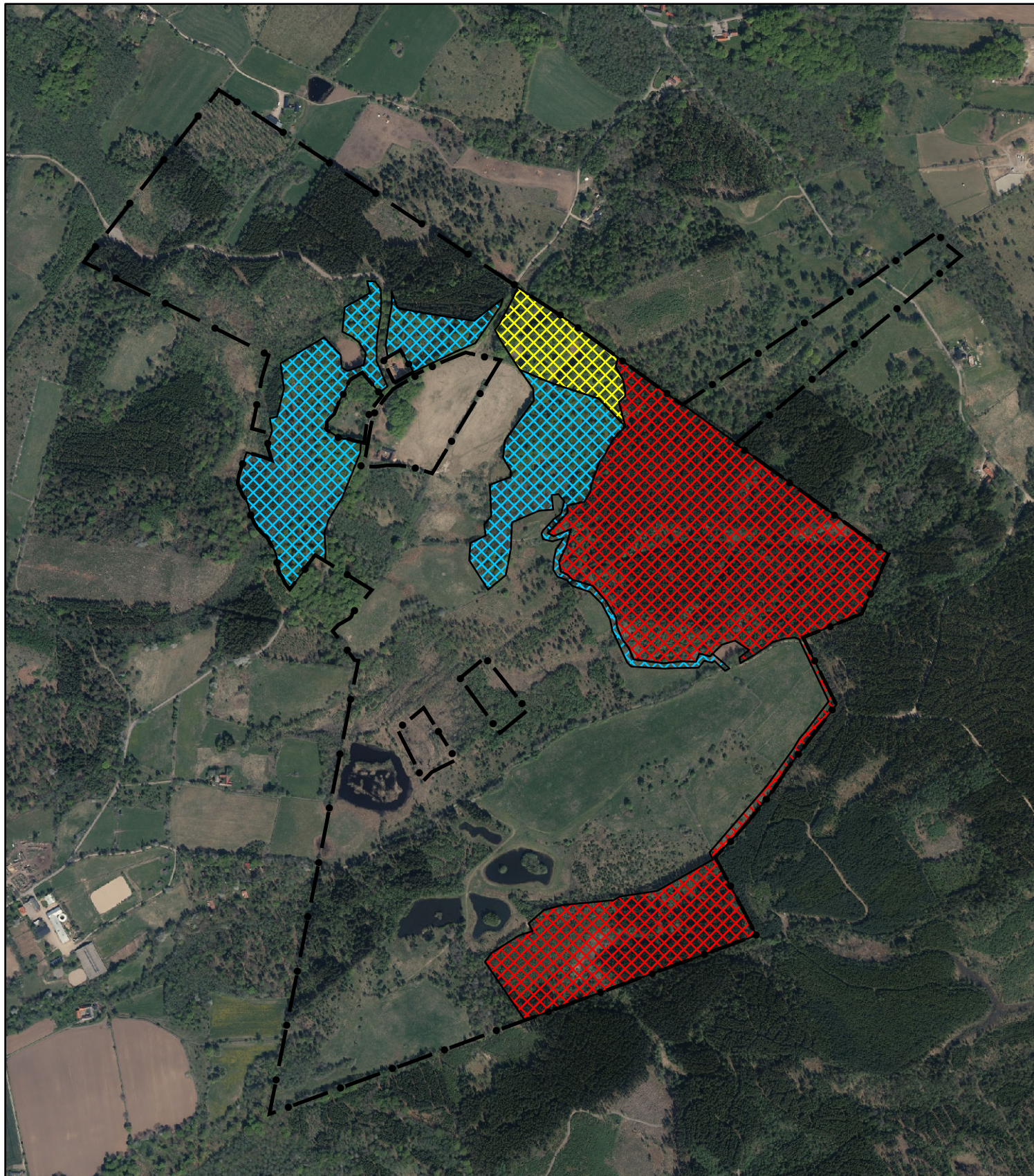
Naturreservatets gräns

0 100 200 300 Meter

Illustrationskarta till skötselplan för
naturreservatet Severtorp
Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 511-8873-2022

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

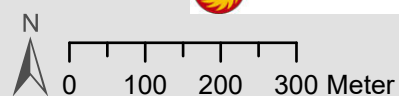

Bilaga E. Friluftslivskarta - områden Naturreservatet Severtorp, Båstads kommun

- Område för möjlig anläggning av 1-2 cykelleder
- Område där separat rid- och cykelled får anläggas
- Område för möjlig anläggning av ridled
- Naturreservatets gräns

Länsstyrelsen
Skåne

Illustrationskarta till skötselplan för
naturreservatet Severtorp
Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 511-8873-2022

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Naturreservatet Severtorp syftar till att långsiktigt bevara biologisk mångfald och att skydda, vårda och återställa värdefulla naturmiljöer. Områdets kulturpräglade naturmiljöer med öppna betesmarker och enefälader, ädellövskog och andra ingående naturmiljöer samt områdets orörda karaktär med dess ekosystem och biologiska mångfald bevaras och i förekommande fall restaureras.

En del av Länsstyrelsens verksamhet är att skydda värdefulla natur- och friluftsområden genom att bilda naturreservat och upprätta skötselplaner.

Skötselplanen innehåller syftet med naturreservatet, en markhistorisk beskrivning samt planerad markanvändning, mål och skötselåtgärder för området. Den innehåller även information om friluftslivet.

**Länsstyrelsen
Skåne**

www.lansstyrelsen.se/skane

Yttrande och Länsstyrelsens svar

Yttrande från Båstads kommun:

I Båstads kommuns gällande översiktsplan ÖP2030 pekas området ut för "Natur oförändrad". Det finns inga planer på förändrad markanvändning som står i konflikt med bildandet av naturreservat Severtorp, tvärtom ställer kommunen sig positiv till naturreservatet. Båstads kommun tillstyrker därför förslaget till bildande av naturreservat Severtorp.

Yttrande från [REDACTED] (markägare/arrendator Severtorp 3:2):

Synpunkter från [REDACTED], markägare av [REDACTED] samt arrendator på fastighet Severtorp 3:2.

Nedan finns generella synpunkter som jag anser att man behöver förtydliga inför bildandet av naturreservatet. När man läser syftet med naturreservatet så är det: *"Långsiktigt bevara biologisk mångfald och skydda, vårda och återställa värdefulla naturmiljöer samt att skydda och återställa livsmiljöer för skyddsvärda arter. Och man kan utläsa att man vill utveckla naturskogar, gynnsamt bevarelsetillstånd för nationellt fridlysta arter och rödlistade arter samt att största naturvärdena finns i betesmarkerna och ädellövs skogen. Samtidigt handlar stora delar av remissen (Se bilaga C och D) kring hur man ska tillgodose friluftslivet med cykel och ridleder. Vilket i förläggningen kan se anse som motsägelse fullt.*

Därmed har jag nedan skrivit ner frågeställningar som behövs säkerställas innan bildandet.

Frågeställning: Det behövs utreda behovet av friluftslivet och i vilken utsträckning som det bör tillgodoses. Det finns turridningsföretag som redan idag nyttjar marken i deras rörelse, vilket innefattar ett omfattande antal turridningar varje dag nästan hela året och inte kan anses vara "allmansrätt för ridning". Mitt förslag är att man förtydligar var ridleder kommer att upprättas, och inte bara markera ut

markområden. Samt att ridning endast är tillåten inom utmärkta leder. Vidare bör ridning begräns.

Frågeställning: Det föreligger ett behov av förtydligade kring antalet cykelleder som kan/kommer att upprättas. Det finns motsträva uppgifter i föreläggandet kring antalet. Mitt förslag är att det bör även förtydligas mer exakt var en cykelled kommer upprättas. Samt att begränsningar hur cyklingen får genomföras i organiserad form.

Frågeställning: Hur ska bildandet av naturreservatet skydda det vilda djurlivet? Jag kan inte utläsa någonstans i förslaget kring hur hänsyn för hur djurlivet ska beaktas, vilket jag finner udda. En ökad frekvens av störningsmoment kommer ha en negativ inverkan för det vilda djurlivet och dess framtida utveckling.

Övrig notering: Det finns ett gul markerat område i norr där, där ridled, cykelled samt vandringsled ska samexistera. Där bör det säkerställas ifall detta är möjligt ur ett säkerhetsperspektiv för vandrare (inklusive husdjur), cyklister och ryttare. Vi som verkar och äger mark som kommer omges av naturreservatet har flertalet incidenter där primärt hästar inte är trafiksäkra samt är rädda för hundar vilket kan skapa obehag både för ryttare och trafikanter.

Nedan stipuleras mina specifika invändningar, krav på förändringar eller hänsyn som måste beaktas inför bildandet av naturreservatet.

Synpunkt 1: Vid min fastighet, "Severtorpsgården" () finns det inritat en föreslagen vandringsled (se bild nedan) som ska passera precis intill min fastighet. Det är min bestämdaste åsikt att ur hänsyn till mitt privatliv (hemfridzon), verksamhet samt framtida nyttjande av min fastighet att man tar bort den vandringsleden och inte markerar ut den. Redan idag upplever vi obehag av den oändliga antalet turridningar som genomförs av de olika turridningsföretagen som är dåliga på att respektera var dem får verka.

Synpunkt 2: Område 5:2: Den mindre parkeringsplats (se bild nedan) som är utritad i norra delen, vilket ligger helt i angränsning till min mark skulle medföra en begränsning i min djurproduktion då vi regelbundet flyttar boskapen längs vägen. Där skulle jag vilja att man överväger att slopa den parkeringsplatsen helt och endast behåller den större föreslagna parkeringsplatsen placerad vid bommen på "mellanpåslagsvägen". Redan idag har vi problem med att folk parkerar helt i anslutning till vår mark, vilket

Synpunkt 3: Allra längst ut norr finns område 1.2 som ska restaureras till enefälad. Området har jag haft på arrende i flera år och mina djur har betat marken. En förutsättning för att fortsätta effektiv beteshävd på markbiten bör det inkluderas

redan nu i reservatbildandet en möjlighet flytta djuren från andra betesområden, dvs område 1.1 och blivande 1.4.

Synpunkt 4: Då fastigheterna som kommer omringas av samt gränisar till naturreservatet inte i dagsläget har erhållit förmånen att teckna sig för en fiberanslutning, vilket i förlängning skulle innebära att det skulle behövas genomföra grävning inom blivande naturreservat. Finns det möjlighet att inkludera i bildandet av naturreservatet möjligheten att tillåta grävning för fiberanslutning?

Synpunkt 5: Reservatföreskrifter, C, Ordningsföreskrifter, punkt 2. Ställa upp husvagn, husbil eller liknande under tiden 00:00-05:00. Här är min invändning att förbudstiden bör utökas ytterligare, till tex 20:00-08:00. För att begränsa trafiken på sena kvällar och tidiga morgnar.

Länsstyrelsens svar:

Naturreservaten är i allmänhet avsatta för skydd av naturen och biologisk mångfald samtidigt som friluftslivet värnas och i vissa fall utvecklas. Genom bildandet av naturreservat finns möjlighet att reglera och kanalisera besökare på olika sätt. Länsstyrelsen anser att dessa möjligheter tas omhand i naturreservatets föreskrifter och skötselplan.

Då Länsstyrelsen bildar naturreservat ges också möjligheten att begränsa ridningen i området. Länsstyrelsen kommer att se över dragning av leder tillsammans med markägare, arrendatorer och ryttare. Att markera ut leder (gäller även t.ex. cykelleder) på kartor gör att Länsstyrelsen i framtiden förlorar möjligheten att dra om eller flytta på leder om behov uppstår. Att inte markera ut leder på en karta ger förvaltaren möjlighet att utföra en adaptiv förvaltning.

I skötselplanen framgår det att 1–2 cykelleder får anläggas inom det område som är markerat i bilaga D. Inga ytterligare leder kommer att anläggas. Att begränsa antalet cyklister som besöker området har Länsstyrelsen ingen möjlighet att göra.

Genom att skydda området mot t.ex. exploatering eller igenplantering med gran gynnas djurlivet i området. Genom att bibehålla det varierande landskapet finns fortsatt goda förutsättningar för områdets viltstammar. Länsstyrelsen bedömer att området är stort nog tillsammans med omgivande marker för att kunna hysa en sund viltstam. Genom att skydda och utöka betesmarken så gynnas en rad olika vilda djur, som t.ex. fjärilar, bin och fåglar, men även en rad olika växter som är hävdberoende och som försvinner när marker växer igen.

Säkerheten är viktig för Länsstyrelsen och förvaltningen kommer att jobba aktivt med att så långt det går separera de markerade lederna i området.

Den vandringsled som ritats ut i närheten av er tomt kommer att flyttas och föreslås gå i nedre delen av betesmarken istället. Område för ridning i anslutning till er tomt kommer att tas bort.

Den mindre parkeringen utgår.

Möjligheten att flytta djur mellan olika betesområden kommer att ses över.

Ett undantag kommer att läggas till i beslutet som ger möjlighet för dragning av fiber. *Dragning av fiber längs med befintlig asfalterad väg, max 3 meter från väggkant.*

Även om Länsstyrelsen skulle ändra tiden så har allmänheten fortfarande möjlighet att parkera under dessa tidpunkter. Tidsangivelsen är till för att hindra allmänheten från att övernatta på parkeringen och utnyttja den som en campingplats. Därmed kommer en ändrad tid inte påverka trafiken till området eller parkeringsplatsen.

Yttrande från [REDACTED] (arrendator, Severtorp 3:2):

Yttrande av bildande av naturreservat Severtorp

1. Befintliga viltåkrar bevaras och sås in vid behov se reservatföreskrifter.A-9
2. Ordningsföreskrifter tillåtet att använda hund för jakt och viltspårning.se C 6
Befintliga jaktorn får finnas kvar och kompletteras med varnings text.
3. Betesmarkerna skall hävdas med betesdjur. I de fall hästar skall beta är det viktigt att gnagskador på lövträd ej sker. se skötselplan
4. Det är viktigt att även besökande hästar inom området är avmasknings klara inom karens för att vistas i området
5. Ridning och cykling endast får ske på utmarkerade leder. Befintliga stigar och markvägar användes i så stor utsträckning som möjligt.
6. Framdragning av el från närmaste punkt för att säkerställa elström på staket bekostas av förvaltaren.
7. Alla nya staket och nya övergångar bekostas av förvaltaren
8. Ridleder vintertid markerade med ny stäckning se kartblad A

9. Område 1.1 undantages från resevat då stora delar är sedan tidigare exploaterat min tanke är att det tillåts att uppföra vindkraftverk på den platsen. Se kartblad B

10. Tillgång på kommunalt vatten finns så det är lämpligt att anordna några tapp ställe för vandrare.

Länsstyrelsens svar:

1. Länsstyrelsen anser att det inte är lämpligt att så in viltåkrar utan kommer att rikta förvaltningen av området så att det ska finnas tillräckligt med naturligt foder för att hysa områdets viltstammar.
2. Det finns ett undantag för att få ha sin hund lös vid jakt. Befintliga jakttorn får vara kvar och ersättas med nya. Ett tillägg i undantagen har gjorts i beslutet som förtydligar detta. Det finns inget som hindrar jakträttsinnehavaren att sätta upp varningstext på jakttorn.
3. Målet är att betesmarkerna ska hävdas med betesdjur. Skötselplanen inskränker inte möjligheten att skydda lövträden mot betesskador. Om hästar blir aktuella som betesdjur får insatser göras för att skydda lövträden.
4. Länsstyrelsen har ingen möjlighet att kräva att besökande hästar inte går på avmaskningsmedel eller kontrollera alla hästar som besöker området. Länsstyrelsen har endast möjlighet att ställa sådana krav på de djur som används som betesdjur inom området.
5. Cykling kommer endast tillåtas på markerade leder. Ridning begränsas under betessäsong. Befintliga markvägar kommer fortsatt vara upplåtna för cykling och ridning.
6. Om det är ekonomiskt och tekniskt möjligt ombesörjs elström till staketet av Länsstyrelsen.
7. Nya staket och övergångar bekostas av Länsstyrelsen. Löpande underhåll av stängsel ombesörjs av arrendatorn.
8. Ridning kommer att bli tillåten under vintertid. Att markera ut leder (gäller även t.ex. cykelleder) på kartor gör att Länsstyrelsen i framtiden förlorar möjligheten att dra om eller flytta på leder om behov uppstår. Att inte markera ut leder på en karta ger förvaltaren möjlighet att utföra en adaptiv förvaltning.
9. Området ligger inom Båstads kommuns översiktsplan för natur och rekreation. Området ingår i riksintresse för militär vädertjänst och utgör ett stoppområde för vindkraft med 5 km radie. Uppförande av vindkraft inom området är därför inte aktuell.
10. Anläggning av ett tappställe kommer inte att genomföras, då det kräver kontroll av vattenkvalitet regelbundet vilket Länsstyrelsen anser vara för kostsamt för detta område.

Yttrande från [REDACTED] (medarrendator för jakt och granne):

Jag överklagar allt i bildandet av naturreservatet som gäller vandrings, ridning samt cykelleder. Jag överklagar även föreslagna parkeringsplatser. Jag anser att lederna samt parkeringsplatserna ska utgå från naturreservatet. Vi upplever redan idag stora problem med att folk rider över sådda fält, och visar ingen respekt.

Jag anser att genomförd konsekvensutredning inte tar hänsyn till fornminnen, det vilda djurlivet samt berörda grannar till föreslagna naturreservatet. Och där har inte varit någon dialog alls med beröda grannar vid beredandet av remissen.

Slutligen anser jag att området som sådant idag är ett lugnt och stillsamt, vilket skulle påverkas negativt vid ett ökat friluftsliv, trafik samt cykelleder.

Länsstyrelsens svar:

Remissen samlar in synpunkter från bl.a. sakägare inför ett beslut. Beslut kan överklagas. Vid en överklagan bedöms om den klagande är sakägare i frågan och överklagande avgörs av regeringen.

Den mindre parkeringen utgår.

Den större parkeringen kommer att pekas ut och anläggas för att besökarna ska kunna parkera på ett säkert sätt och inte längs vägar och parkeringsfickor där de kan utgöra en trafikfara. Leder anvisas inom området för att kanalisera friluftslivet på lämpligt sätt. I nuläget är det allemansrätten som gäller. Enligt allemansrätten är det tillåtet att rida, cykla och gå på annans mark. Det är även en rättighet att få släppa sin hund lös och att få tälta och ställa upp sin husvagn/husbil en natt var du vill utanför privat tomtmark. Genom reservatsbildning har Länsstyrelsen möjlighet att reglera och kanalisera friluftslivet på bästa sätt. Även viss tillsyn av området blir möjlig genom reservatsbildning.

Länsstyrelsen har underrättat kommunen om problem med ridning över insådda fält som ni tar upp i ert yttrande. Det är kommunen som hanterar dessa frågor.

I samband med att förslaget togs fram fanns inga registrerade fornlämningar inom förslaget område. Länsstyrelsen upphandlade därför en kulturhistorisk inventering som blev klar under mars månad 2023. Aktuella fornlämningar som registrerats i RAÄs fornlämningsregister redovisas i skötselplanen. Dessa kommer att tas hänsyn till i kommande skötsel av naturreservatet.

Remissförfarandet är dialogen med berörda parter och grannar.

Genom att skydda området mot t.ex. exploatering eller igenplantering med gran gynnas djurlivet i området. Genom att bibehålla det varierande landskapet finns fortsatt goda förutsättningar för områdets viltstammar. Länsstyrelsen bedömer att området är stort nog tillsammans med omgivande marker för att kunna hysa en sund viltstam. Genom att skydda och utöka betesmarken så gynnas en rad olika vilda djur, som t.ex. fjärilar, bin och fåglar, men även en rad olika växter som är hävdberoende och som försvinner när marken växer igen.

Yttrande från [REDACTED] (granne):

Som närmsta granne till föreslagna naturreservatet i norr, motsätter jag mig mot den föreslagna parkeringsplats (den mindre) i norr. Vidare anser jag att i enlighet med bilaga D (friluftskarta), att det gulmarkerade området kommer påverka min fastighet negativt med ökade vandring, ridning samt cyklingsaktiviteter. Jag upplever redan idag problem med ridning på vägen som passerar utanför min gård, och jag upplever det märkligt att ni i remissen föreslår utökad ridningsmöjligheter då det till 99% idag är ridevent företag som står för all aktivitet.

Vidare behövs det utredas var den faktiska gränsen går mot min fastighet i norr, då de faktiska gränsmarkörerna står en bit in på tex område 1.4 enligt bilaga A (Skötselområdetskarta), och det är inte stengårdsgård som är faktisk gräns. Detta måste märkas ut att lantmäteriet.

Jag tycker även att det förekommer som märkligt att det står att dialog har skett med grannar (även i lokala tidningen) osv när jag inte har blivit kontaktad en enda gång, och är största markägare norr om föreslaget reservat.

Därmed måste syftet med naturreservatet tydliggöras, om det är att skydda natur eller främja friluftsliv.

Länsstyrelsens svar:

Den mindre parkeringen utgår.

Marken i anslutning till er fastighet (område 1.4 i skötselplanen) ska restaureras till betesmark. Där kommer inga leder att anläggas.

Då Länsstyrelsen bildar naturreservat ges också möjligheten att reglera ridningen i området. Länsstyrelsen kommer att se över dragning av leder tillsammans med arrendatorer och ryttare. Detta kommer att ske efter att beslutet vunnit laga kraft. Att markera ut leder (gäller även t.ex. cykelleder) på kartor gör att Länsstyrelsen i framtiden förlorar möjligheten att dra om eller flytta på leder om behov uppstår.

Att inte markera ut leder på en karta ger förvaltaren möjlighet att utföra en adaptiv förvaltning.

Gränsen till er fastighet kommer att ses över av Skogsstyrelsen i samband med inmätningen av naturreservatet.

Den dialog som avses och som förts är med berörda markägare, som varit av särskilt intresse för Länsstyrelsen att ingå i naturreservatet. I övrigt har ingen dialog skett med grannarna under processen av framtagandet av förslaget. Remissförfarandet är den dialog Länsstyrelsen nu för med grannar och som då lämnas möjlighet att lämna sina synpunkter.

Det gulmarkerade området är tänkt att fungera som en ingång till naturreservatet från den stora parkeringen. De leder som anläggs där kommer att anläggas en bit från er fastighetsgräns och bör därmed inte påverka fastigheten.

Syftet med naturreservatet är att främja friluftslivet inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald. Länsstyrelsen bedömer med föreslagna föreskrifter och undantag att det är möjligt.

Yttrande från [REDACTED] (grannar):

Vi äger och driver Böskestorps Ranch på fastigheten [REDACTED] som gränsar på flera ställen till det föreslagna naturreservatet.

Vi har inget emot att det bildas ett naturreservat men vi har en del frågor och synpunkter.

1. Varför är vissa inte med i sändlistan som tillhör vägsamfälligheten?
2. Redan idag upplever vi att många besöker området och njuter av den fina och orörda naturen. Ni skriver att det inte är många?
3. Ni skriver att all gran och lärk skall bort. Kommer ni att kalhugga eller kommer ni att plock hugga? Genom Plockhuggning förnyar man på ett naturligt sätt. Kalhuggning ger stora sår i naturen och det blir stort röjningsbehov av först hallon, björk och björnbär. Har ni resurser för att utföra röjning om denna metod väljes? På vilka vägar kommer maskinerna att köra och lastbilar att ta ut virket?
4. Vid återställande av vägar skall man inte använda vassa stenar i ytskiktet det kan skada både cykeldäck och hovarna på hästar.
5. Befintliga och värdefulla stigar i skogarna, kommer de att bevaras?
6. Hur kommer ni att hantera samfällighets vägar och område S 1-4?

7. Vägen som går förbi våra marker och stugorna, som matar in till området. Hur kommer den att påverkas och vem kommer att sköta den? Kommer den att skyltas "ej genomfart"? Vi vill inte ha någon ökad trafik på denna väg. Vägen är ingen samfällighet, utan har tidigare underhållits av markägarna längs vägen. Sedan Naturvårdsverket blev ägare har dom inte deltagit i underhållet? När Banverket var ägare underhöll vi den gemensamt.
8. Hur kommer man att markera naturreservatets gränser?
9. Position 5623325N 1249339E är en bro över våtmark, kommer den att användas? Skulle man få anlägga en ridled här?
10. Kommer man att försöka ta fram gamla vägar och fägor?
11. Kommer ni att tillåta tjurar som betesdjur? Det är inte lämpligt om det samtidigt är vandringsleder.
12. Vem kommer att besluta, anlägga och sköta mountainbikeleder och ridleder?
13. Det området som är uttaget som "bilaga D gul markering, område där rid- och cykel-led får samexistera" hur skall gör man det på ett säkert sätt i ett kuperat område?
14. Vad innebär substratdominerad mark?
15. I granskogen finns en "vetenskaplig försöksyta" hur kommer den att hanteras?
16. Det kommer att tillåtas jakt. Det pågår jakt under relativt lång tid. Hur skall det kombineras med friluftslivet?

Länsstyrelsens svar:

1. Listan har setts över och justerats. Länsstyrelsen har haft kontakt med ordföranden som har hört av sig.
2. Jämfört med andra välbesökta områden så räknas inte detta som ett sådant.
3. Avverkningen kommer att ske både genom plockhuggning och kalavverkning. Vissa delar av området är alldeles för utsatta för att plockhugga. Det ska antingen planteras med lövträd eller restaureras till betesmark. Bestånd där det är möjligt kommer att plockhuggas och sedan succesivt omföras till lövskog. Skötsel av naturreservat anpassas efter rådande budget. Det är prioriterat att få upp ny skog i omställningen från barr till löv. Befintliga vägar kommer att användas och om markskador uppstår kommer dessa att återställas.
4. Vägar kommer att återställas till tidigare befintligt skick.
5. Naturliga stigar kommer att finnas kvar i området.
6. Vägar kommer hanteras i samråd med vägsamfällighetsföreningarna.
7. Länsstyrelsen har inga planer eller ambitioner att leda in bilar till reservatet på den vägen. Länsstyrelsens ambition är att allmänheten ska nyttja den stora parkeringsplats som planeras.

8. Naturreservatet kommer att märkas ut enligt Naturvårdsverkets riktlinjer och kommer att ske med reservatsstolpar.
9. Inga leder kommer att dras över bron.
10. I nuläget finns inga planer på att ta fram gamla vägar eller fägor.
11. Djurslag kommer att anpassas efter de behovs som finns för att beteshävderna ska vara tillfredsställande. Om det kommer att gå tjurar inom området så kommer allmänheten att informeras om detta och de som går har då möjlighet att välja en annan stig eller väg att gå på.
12. Det är Länsstyrelsen som beslutar om vilka och hur många leder som kommer att anläggas. Anläggning och skötsel sker av kommun eller frivilligorganisationer och regleras i särskilda avtal.
13. I det gulmarkerade området kommer endast en cykelled att finnas, denna är tänkt som en infartsled eller utfartsled för att komma till området där det kan komma att anläggas en led. Därav går det att styra ridning så att de inte rider i närheten av cykelleden. Fotgängare har då också möjlighet att inte gå på cykelleden.
14. Substratdominerad mark menas med mark som domineras av grus, block eller sten.
15. Kontakt kommer att tas med Sveriges Lantbruksuniversitet som ansvarar för undersökningen. Undersökningen är tänkt att fungera i vanligt skogsbruk. När skogsbruket upphör och skogen är avverkningsmogen, upphör även undersökningen.
16. Det är vanligt förekommande med jakt inom Skånes befintliga naturreservat. Jaktlagen kommer att få sätta upp skyltar där de informerar om att jakt pågår.

Yttrande från Skogsstyrelsen:

Yttrande angående förslag till beslut om bildande av naturreservatet Severtorp i Båstads kommun

Skogsstyrelsen är positiva till att naturreservatet bildas. I direkt anslutning till det tänka naturreservatet finns en nyckelbiotop som bara delvis omfattas av reservatet. Vi räknar med att ni har undersökt möjligheten att inkludera detta område i naturreservatet.

Länsstyrelsens svar:

I den här omgången togs beslutet att enbart bilda naturreservat av Naturvårdsverkets fastighet samt två fastigheter som omges av den fastigheten. Om det är aktuellt med utökning i framtiden kommer möjligheten att få med hela nyckelbiotopen att ses över.

Yttrande från LRF:

Skrivelse från LRF:s kommungrupp i Båstad gällande förslag om nytt naturreservat Severtorp Dnr 511-8873-2022 1278-218

LRF är en medlemsorganisation på ca 130 000 medlemmar som företräder de gröna näringarna och är indelad i 17 regioner. LRF Sydost är en av regionerna och har ca 14 000 medlemmar. Och lokalavdelning Båstad-Grevie där området ingår så har vi ett hundratal medlemmar. LRFs synpunkter beskrivs ur ett jord- och skogsbruksperspektiv där vikten av hållbarhet, livsmedelsproduktion i framtiden och landsbygdsutveckling står för grunden.

Vi har fått information om Länsstyrelsens förslag gällande bildande av naturreservat Severtorp.

Vi vill framföra våra insikter enligt nedan.

Det är viktigt

- Att det visas hänsyn mot boende och de som aktivt driver lantbruk, inom och angränsade områden.
 - o Exempelvis så finns en vandringsled markerat vid fastighet [REDACTED]. Vi anser inte detta är en lämplig placering då den kommer gå väldigt nära deras tomtgräns.
- Att Parkeringsplatserna som är utmarkerade verkar ha tagits fram utan någon känsla för de som driver djurverksamhet på marken.
 - o Kontakta arrendatorerna och diskutera lämpliga platser för parkeringar.
- Att vandringsleder, ridleder och cykelleder läggs så att de inte stör djurproduktionen och begränsar insyn till boende i området.
 - o Dessa leder ska redan nu markeras upp tydligt på kartorna.
 - o Hur begränsas den organiserade cyklingen, såsom turridningar, cykelklubbar etc.
 - o Viktigt att det finns ett säkerhetstänk när lederna ska vara för cyklister, gående och ridande i närhet av varandra.
- Att vägföreningen involveras redan nu.
 - o Som vi förstått har inte vägföreningen blivit kontaktad gällande detta förslag. Då trafiken som vi ser det kommer öka drastiskt så känns det rimligt att de involveras och genomför förändring gällande andelstal för utdebitering.

Länsstyrelsens svar:

Vandringsleden som ritades ut nära den privata bostaden kommer att flyttas på.

Den mindre parkeringen utgår. Den större parkeringen är idag en hårdpackad yta som lämpar sig väl som parkeringsplats. Dialog har förts med samtliga arrendatorer.

Att markera ut leder (gäller även t.ex. cykelleder) på kartor göra att Länsstyrelsen i framtiden förlorar möjligheten att dra om eller flytta på leder om behov uppstår. Att inte markera ut leder på en karta ger förvaltaren möjlighet att utföra en adaptiv förvaltning.

Naturresevat bidrar till att avlasta från besök på intilliggande privata fastigheter. I nuläget kommer det organiserade friluftslivet inte att begränsas. Om problem eller stora skador på mark uppstår under en längre period så har Länsstyrelsen möjligheten att se över detta och begränsa organiserat friluftsliv i stora grupper.

Säkerheten är viktig för Länsstyrelsen och förvaltningen kommer att jobba aktivt med att så långt som det går att separera de markerade lederna i området.

Listan har setts över och justerats. Länsstyrelsen har haft kontakt med ordföranden som har hört av sig.

Yttrande från E.ON:

E.ON Energidistribution AB (E.ON) har tagit del av inkomna handlingar i ovan rubricerat ärende och har inga synpunkter då området ligger utanför vårt koncessionsområde.

Yttrande från Skanova:

Skanova har inget att erinra mot bildande av naturresevatet Severtorp i Båstads kommun.

Skanovas teleanläggningar/rättigheter berörs inte/påverkas inte av rubricerat planförslag.

Tvingas Skanova vidta undanflyttningsåtgärder eller skydda telekablar för att möjliggöra bildandet förutsätter Skanova att den part som initierar åtgärden även bekostar den.

Yttrande från Trafikverket:

Trafikverket har tagit emot samrådshandlingar i ovan rubricerat ärende och är berört då området ligger ovanför Hallandåstunneln där Västkustbanan passerar. Trafikverket har inga synpunkter i ärendet.

Yttrande från Lunds Botaniska Förening:

I Severtorp finns de främsta värdena i betesmarkerna och ädellövslogen.

Ädellövslogen består till största delen av bok med inslag av ek som på sikt kan utvecklas mot naturskog. Betesmarkerna som på sikt kan utveckla en mycket rik flora har i dagsläget förekomst av rödlistade växter såsom slåttergubbe (VU), backtimjan (NT) och borsttåg (NT). Inom föreslaget reservat finns även ett kärr, med bl.a. småvänderot (VU). I området finns noterat ett flertal växtarter där exempelvis korallrot och kambräken särskilt kan nämnas.

Det övergripande målet med naturreservatet är att bevara och utveckla ett område med varierande naturtyper som öppna betesmarker, enefälader, mosse, dammar, ädellövskog och sumpskog. Betesmarkerna ska vara välhävdade och ska domineras av hävdgynnade arter och ska sakna spår av näringspåverkan. Områdets ädellövskog och lövsumpskog med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras, utökas och tillåtas utvecklas mot naturskog. Gynnsamt bevarandetillstånd ska upprätthållas för i området nationellt fridlysta och rödlistade arter. Föreslagen skötselplan för området förefaller väl genomtänkt. Lunds Botaniska Förening ställer sig mycket positiv till inrättande av föreslaget naturreservat.

HUR MAN ÖVERKLAGAR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Om du vill överklaga Länsstyrelsens beslut ska du skriva till Regeringen, Klimat- och näringslivsdepartementet. Överklagandet ska dock skickas till skane@lansstyrelsen.se eller Länsstyrelsen Skåne, Avdelningen för Natur och vatten, 205 15 MALMÖ.

Tid för överklagande

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen **senast den 17 november 2023**.

Om den som vill överklaga beslutet företräder det allmänna ska överklagandet dock ha kommit in tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Innehåll

Överklagandet ska vara skriftligt. I överklagandeskrivelsen ska ni ange:

- vilket beslut ni överklagar, beslutets datum och ärendenummer (diarienummer),
- på vilket sätt ni vill att beslutet ska ändras,
- er adress, telefonnummer och eventuell e-postadress,
- eventuella handlingar eller annat som stödjer er mening.

Ytterligare upplysningar

Behöver ni veta mer om hur ni ska göra kan ni ringa till Länsstyrelsen, telefon 010-224 10 00 (växel).